

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Három hónapra 2 korona.

VIDEKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Három hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 Első sorban heti sor egyzet 20 fillér.
 Második sorban heti sor egyzet 16 fillér.

Hirdetés heti sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 Községi főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1911.

STAUER JÓZSEF

Szerda, november 8.

Mai számunk főbb közleményei:

- Lemondott a Ház elnöke.
- Aradmegye közügyei.
- Bizalom az aradi árvaszéknél.
- Elhunyt aradmegyei urleány.
- Vita az aradi szanatórium körül.
- Megsemmisítették a Szillinszky bűnpör ítéletét.
- Afriai házasság a Lipótvárosban.

Berzeviczy bucsuja.

Arad, november 7.

„Az obstrukció molochja, amely annyi elnök elődömet fölemésztette, újabb áldozatot követel. Bár ezzel bezárulna a sor!”

Ezekkel a fájdalommal átszótt szavakkal bucsuzott ma a képviselőház elnöki méltóságától Berzeviczy Albert. Elnöki működését nyugodt lelkiismerettel zárhatta le. A többség bizalmából, mint a többségnek tagja került a házelnöki székbe, ahol nagy elődökhöz méltó, hozzáférhetetlen partatlansággal szólt és cselekedett. Mikor a technikai obstrukció a rendes parlamenti működést leaetellené tette, a maga hazafias lelkiismeretének megnyugtatóra fölkereste, békére szólította föl azokat, akiknek politikai tevékenysége hónapok óta csak a béke és rend megzavarása, a parlamenti hivatás megszégyenítése volt. Tiszta szándéka nem vezetett eredményre. A zürzavarból, amelybe az ellenzék, mai összetételében, összekeveredik, meg se lehetett hallani, hogy mi lenne az ára a parlamenti anarkia leszerelésének.

A moloch tehát megint falt. Nem-

csak Berzeviczy és nemcsak a házelnökök tartoznak ennek a komikus, de mégis nagy kártékonyaságu hatalomnak áldozatai közé. Áldozata az egész ország, amely az egyre felujuló és mindig veszedelmesebb formájában kiütő bajnak köszönheti, hogy esztendőket veszített a gazdasági és kulturális haladásban. A moloch nemcsak elnököket és kormányokat evett meg, hanem ennek a beindulásban vannak eltemetve azok az alkotások, amiknek előkészítésére és megvalósítására idő nem telt miatta; azok a törvények, amelyeket nem lehetett meghozni. Es ennek a molochnak áldozata a magyar törvényhozás tekintélye, amely oly mélyre sülyedett a nemzet bizalmában és a külföld ítéletében, hogy esztendők alig hozhatják helyre azt.

Csoda-e, ha ennyi veszteség, ekkora károk után a közvéleményből zúgó panaszok, kérdőre vontások tör ki, amit Berzeviczy Albert csak borongós óhajtként fejez ki? „Bár ezzel bezárulna a sor!” Ezzel be kell zárulni a sornak. Nincs annyi pazarolni valónk, sem értékes és hazafias kötelességüket áterző államférfiakban, sem a nemzet idejében, se pedig a parlament munkaerőjében, hogy a moloch kimeríthetetlen étvágyát tömjük; nem lehet túrni, hogy az most szabadon pusztítson, és azt se, hogy később újra étvágyhoz és erőhöz kapjon. Ennek a molochnak pusztulni kell!

Mindenki érzi, itt a leszámolás ideje. Meg kell, hogy a fölfuvalkodott,

magát győzhetetlennek hívó szörny-nyel megbirkózzék a politikai lelkiismeret, a hazafiai kötelességtudás és a népképviselői felelősség. Mindazok, akikben ez a három érzés él, teljes elszántsággal kell, hogy a harcba vonuljanak, abba a harcba, amelyben már nem a parlament pillanatnyi helyzetének megváltoztatása, hanem a jövő biztonságának, alkotó képességének megszerzése a cél. Mert ha ez a léhaságban és cinizmusban fogant obstrukció letöretik, akkor a parlamenti komédiának és szerencsepróbálgatásnak ez a módja a jövőben nem ütheti föl a fejét, s az obstrukció megmarad az igazi nemzeti veszedelmek legkivételesebb fegyverének.

Ezen végre át kell esni. Hogy eléggé nem halogatta: bizonyára ilyen vád nem érheti a kormányt és többséget. Hogy más mód nincsen a lehetetlen helyzet megoldására, — a meddő, teljesen kárbavesztett békekísérletek megmutatták. Most már minden nap veszteség, amely attól elválaszt.

A képviselőház mai ülésén megkezdődött az eseményeknek az a láncja, amely most már a döntéshez vezet. A képviselőház alelnökének az a jószándéku indítványa, hogy Berzeviczy Albertet igyekezzenek lemondása visszavonására bírni, célt tévesztett, mert csak újabb anyagot és alkalmat adott az obstrukciónak. De ez már a végső tobozása annak. Az obstrukció, amelynek kártékonyaságát, csufos és szégyenteljes voltát Berze-

Amerikai párbaj.

Irta: Hegedüs Gyula.

Csak annyi időm van még hátra az életből, kedves bátyám, amely alatt ezt a levelet megírom. Azután vége mindennek. Átlótt halántékkal fog a takerítónóm itt találni holnap reggel, föllármázza a házat, a hír elterjed, a hivatalnoktársaim pedig ideözönlének.

Hogy mi az oka öngyilkosságomnak, megmondom. Amerikai párbaj. Azaz dehogy. Csak amerikai párbaj miatt történt az egész dolog. Furcsa egy játéka ez a sorsnak, szinte nevetnék rajta, ha magam nem volnék az áldozata.

Egy este összeveszttem egy ismerőssémmel, tágabb forgalomban véve, barátommal. Hogy min, az mellékes. Nem is érdemes fölhozni, olyan lényegtelen, csekély dolog volt. Majdnem tettelegességre is került az ügy. egy pár súlyos, meggondolatlan szó is elhangzott, a becsületnek tehát eleget kellett tenni. Dormándi Jenő azonban se vinni, se pisztolylyal bánni nem tudott. Intézzük tehát el az ügyet amerikai párbajjal. Aki a fekete golyót huzza, az két év múlva agyonlövi magát.

Természetes, hogy aki veszített, az én voltam.

Szörnyen elkésérített ez a dolog. Alig él-

tem még valamit, alig élveztem valamit az életből és máris meg kell halnom. Csak az tudja az élet szépségét fölfogni, aki tudja, hogy a halál nem messze van tőle. Az élni vágyás hevesen kitör az emberből, átkozza az Istent, azért végesnek alkotta az emberi életet. Le nem irhatom kedves bátyám, mennyi lelki gyötrelmet állottam ki az első napokban amerikai párbajom után. Azután mindinkább megszoktam azt a gondolatot, hogy meg kell halnom. Nem okozott már a halál gondolata annyi fájdalmat, mint azelőtt.

De azért szenvedtem. Hogy osszam be életemet, hogy két év alatt annyit élveztek, mint más ember egész életén keresztül? Mert mindig csak az élvezeteken járt az eszem, ami nagyon természetes is. A halálra proskribált ember csak élet örömeit látja, a fájdalmat, a szenvedést sehol, csak a halálban.

Halál! Mily retentő szó ez. Vége mindennek. Nem látjuk többé a megszokott arcokat, nem beszélhetünk, nem lélegezhetünk. De az, ami a halált borzalmassá, rettenessé teszi, az, hogy bár mi meghaltunk, a földön minden a megszokott rendben megy tovább, az arszonyok figogtatják szép ruhájukat, kacér mosolylyal néznek ide-oda, a férfiak följárnak a klubba, kártyáznak, elbeszélgetnek és mi nem lehetünk ott és azok mégis jól érzik magukat és ránk sem gondolnak.

Élvezni akartam. Az életet, amely elröppen, elmúlik. — De az volt a kérdés, hogyan, miből? Pénzem nem igen volt. És itt van az én ezomoru tragikumom, — idegen vagyonhoz nyúltam. Könnyen magstehettem; a pénztárt teljesen én kezeltem. Két év alatt kisebb nagyobb összegekben sok, sok pénzt elsikkasztottam. Mind élvezetekre költöttem. Szórtam, pazaroltam a pénzt, smint az ember rendszeresen tonni szokta azzal a pénzzel, ami nem az övé, vagy amit munka nélkül, könnyen szerzett. De annyira elővigyázatos voltam, hogy nem nyilvánosan tettem. Föltűnést kellett volna egy pénztáros, aki pazarolja a pénzt. Elrendelték volna a szigorú vizsgálatot, s a dolog akkor természetesen kiderül, mivel leplezni már nem tudom többé. És a hátralévő két évből nem engedek el egy napot sem. Minden perc drága nekem. Minden percet megbecsülök, úgy, ahogy csak egy halálra szánt ember tudja megbecsülni az időt, amely rohamosan halad, fut.

És mondhatom, kedves bátyám, hogy nem sokat élveztem. Tudja Isten miért, de úgy van, hogy aki mindenáron élvezni akar, az nem tud. A halál rémképe furakodott mindig mellém s eltöltött keserűséggel, dühvel. Átkoztam önmagamot meggondolatlanságomért, átkoztam azt a percet, amelyben a világra jöttem. Szerettem volna, ha soha nem születtem volna, de ha megtörtént velem ez a szerencsétlenség, éljek minél tovább, ameddig csak lehet...

viczy bucsuzó levele is megbélyegzi, ellenfelére akadt a komoly hazafiak öntudatában, akik a közvélemény ítéletét hajtják végre, amikor az obstrukciót többé nem fogadják a végsőkig feszített türelemmel, hanem szembe szállanak és mérköznek azzal. A képviselőház, amely ma Berzeviczytól bucsuzott, rövid idő múlva az obstrukciótól fog bucsut venni, — csak a külsőségek bizonytalanak, hogy milyen lesz az a bucsu

A horvát országgyűlés feloszlata. Zágrából jelentik: A horvát országgyűlést ma a szokásos formával feloszlatták. A bán, mint királyi biztos a trónemlévényen ülve fedett fővel felolvasta a következő királyi kéziratot:

Mi, I. Ferenc József, stb. stb. a horvát, szlavon és dalmát királyságok országgyűlésén egybegyűlt főrendeknek, méltóságoknak és képviselőknek királyi üdvözlötünk. Főtisztelendő és tisztelendő, nagyméltóságú és méltóságú, tekintetes és nemes, bölcs és körültekintő kedvelt Hívek! Miután meggyőződünk arról, hogy az 1910. november 16-iki királyi leiratunkkal Zágráb országos fővárosunkba egybehívott Horvátország, Szlavónia és Dalmácia királyságainak országgyűlése a reményeket, amelyeket működését illetőleg királyi leiratunkban kifejezésre juttattunk, nem váltotta be és miután nem is remélhető, hogy törvényhozói tevékenységét gyümölcsözően folytatni fogja, helyesnek találjuk a Horvátország, Szlavónia és Dalmácia királyságok országgyűlésének szervezetéről szóló 1870. évi II. törvényeikk 3. szakaszának rendelkezései alapján az országgyűlést feloszlítani. Kikhez egyébként királyi kegyünkkel továbbra is hajlandók maradjunk. Kelt Bécsben, 1911. november 1. Ferenc József, s. k., Héderváry Károly gróf, s. k., Tomasics Miklós, s. k.

A képviselők a királyi leirat felolvasását lelkes éljen a király! kiáltással fogadták. Egyes ellenzéki képviselők ezt kiáltották: *Éljen a horvát nemzet!*

Ünnepies istentisztelet után az ülést folytatták és a jegyzőkönyvet azonnal hitelesítették. Az elnöklő alelnök a volt képviselőkhez intézett üdvözlő szavaival az ülés teljes nyugalomban véget ért.

...Elmult a két év. Azaz, hogy csak holnap lesz épen két éve. És én mégsem azért ölöm meg magamat.

Tegnap kaptam egy levelet. Ráosmertem Dornádi Jenő kezeirására. Azt gondoltam, figyelmeztet a határnapra. Pedig dehogy. Azt írta, hogy végső óráit éli; tudja, érzi, mily nehéz az élettől megválni, nem akar az utamban állani. Az a kis dolog, amelyen összevesztünk, nem érdemli meg azt, hogy halállal lakoljak meg érte.

Eltöltött az öröm. A halálraítelt bűnösnek megkegyelmezték! Zokogtam, sirtam örömben, mint egy kis gyerek.

Azután... Eszembe jutott, hogy vétkeztem. Hogy sikkasztottam, amelyet pótolnom nem lehet. Le nem tudom írni azt a kétségbeesést, amely eltöltött; lelkiismeretem föllázadt egész erejével, az öröm könnye a fájdalomvá változott.

És most megölöm magamat. A végső szavaim ezek: nyomorult állat az ember. De mégse. Tartozom azzal a kijelentéssel az embereknek, hogy amikor valaki balgaságot, oktalanságot követ el, sohase magát, hanem az egész emberiséget nevezi nyomorultnak.

Isten veled, kedves bátyám... A pisztoly itt van megtöltve az asztalomon, épen előttem, Isten veled, az én óráim már ütött...

Lemondott a Ház elnöke.

— Viharos ülés a képviselőházban. — Vita az elnökválasztás előtt. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 7.

A hetek óta készülő s tegnapra várt politikai fordulat ma végre következett: Berzeviczy Albert benyújtotta a Ház elnöki állásáról való lemondását. A helyzet tegnapról mára hirtelenül, ha nem is épen váratlan módon élesedett az összezapásig. Tegnap még a politikai találékonyság megpróbálta nyomon követni az események rohanását, csodálatos természetességgel produkálta ötleteit s egészen az utolsó másodpercig tervet tervre halmozott, hogy az összetűzést kikerülje. A tervek megszülettek, hogy meghajlanak s ma már az ellenzék az elnök lemondó-leveléről megkezdte a szövegét. S most az elnök lemondása körül áll a harc...

(Ülés előtt.)

Sűrű rajokban jöttek a Házba ma is a képviselők s jóval az ülés megnyitása előtt eleven élet hullámozott a folyosón. Mára eltűnt a tegnapi bizonytalanság, mindenki tudta, hogy a mai ülésen döntő események lesznek. Egy-két szó esik még a tegnapi utolsó békepróbákról s az ellenzék is, a munkapárt is rendületlen hittel állapítja meg, hogy a helyzet balrafordultáért a felelősség a másikat terheli. Mind a két fél nagy önbizalommal beszél a mai napra elkészült taktikáról: a munkapárt hatalmas tömegének, zárt sorainak minden támadást kiálló erejében bizakodik, az ellenzék pedig támadása hevesességével és váratlanságával akar a kialakuló helyzeten urrá lenni.

A folyosón az a verzió is keringett, hogy Návay Lajos az elnök lemondását minden tiltakozás dacára, erőszakos módon tudomásul veszi s kitűzi holnapra az elnökválasztást.

— Akkor nem marad itt ép pad! — fenyegetőztek a függetlenségi oldalon.

— De ép fej sem! — tette hozzá az egyik tüzes képviselő. — És többet itt nem lesz táncszokás!

Az indulatokat Kabos Ferenc csitította le, aki ezeket jelentette ki:

— A tűzbe teszem a kezemet, ha Návay bármilyen törvényteleniséget cselekszik!

Erre valahogy megnyugodtak. De az ülés megnyitásáig zugott, zsiabongott a folyosó, melyen a tömegek miatt mozdulni is alig lehetett.

(Megnyitják az ülést.)

Fél tizenegykor megszólal az elnöki csengő s az elnöki székből Návay Lajos tekint szét a pillanat alatt benépesedett termen. Az első emelet karzatain színekben játszó toalettpompa, teli van emberrel és élénkséggel, csak a főrendek karzata fekete, de zsufoltan fekete.

A jegyzőkönyv alig hallható elmormolása után az elnök veszi át a szót s amint belecsönget a zajba, elnémul minden a teremben. Návay pedig ezt mondja:

— Van szerencsém a t. Háznak jelenteni, hogy Berzeviczy Albert, a Ház elnöke tegnap levelet intézett hozzám, melyet kötelességem a Házzal közölni. A levelet Mihályi Péter jegyző ur lesz szíves felolvasni.

Amikor Mihályi Péter Berzeviczy levelével az előadói emelvényre lép, az ellenzék zajosan tapsolni és éljenezni kezdi Berzeviczyt; az éljenezést azután a munkapárt is folytatja.

(Berzeviczy levele.)

Berzeviczy Albert lemondó levele, melyet Návay Lajos alelnökhöz intézett, így hangzik:

Nagyméltóságú Alelnök Ur! Midőn ez országgyűlés elején a Ház nagy többségének bizalmából az elnöki széket elfoglaltam, tisztában voltam azzal, hogy a mi házszabályaink mellett a Ház minden tényezőjének bizonyos fokú jóakarata hozzájárulása nélkül

eredményes munkásságot folytatni nem lehet. De élt bennem az a hit, hogy ha az elnök szigorú lelkiismeretességgel, lojalitással, pártatlansággal és teljes függetlenséggel jár el mindenben, — s ez úgy magamnak, mint elnöktársaimnak főtörekvése volt — akkor az egész Ház bizalmát ki kell vívnia és akkor minden körülmények közt számíthat arra, hogy a parlament minden tényezője ugyanolyan lelkiismeretességgel és lojalitással fog örködni nemcsak a házszabályok betűjének megtartása, hanem annak a nem írott, de minden hazafiui szívbe vésett szabálynak követése fölött is, amely parlamentünk méltóságának, komolyságának és az ország érdekében való munkásságának megőrzését követeli. Ebben a hitemben csatlódtam. A parlamenti küzdelem a házszabályok formalizmusába kapaszkodva oly állapotokat teremtett, melyek minden pozitív munkásság [megakasztásával már-már guny tárgyává teszik parlamentünket ország-világ előtt. Én a székem elfoglalásakor magam elé tűzött elvek korlátai között, jó lelkiismerettel mondhatom, mindent megtettem hivatalos hatáskörömben és azonkívül ez áldatlan állapotok megszüntetésére, de bár minden oldalon találkoztam egyesek részéről jóakarattal is, törekvésem nem biztosította a sikert. Ennek konstataálásával én küldetésemet az elnöki állásban befejezettnek tekintem. Érzem, hogy az obstrukció molokja, mely anyai elnökelődömet felemészttette, újabb áldozatot követel. Bár ezzel lezárulna a sor. Megválnok tehát állásomtól s midőn ezt a t. Háznak ezennel bejelentem, egyúttal mélyen érzett köszönetet mondok azért a szinte osztatlan jóindulatért, bizalomért, mellyel működésemben oly gyakran találkoztam és különösen meleg köszönetet mondok Nagyméltóságodnak és Kabos Ferenc elnöktársamnak, valamint összes többi tisztviselőtársamnak azért a valóban odaadó buzgalomért, amelylyel engem eljárásomban nehéz körülmények között támogatni szivesek voltak. Azzal a hő óhajtalással zárom soraimat, vajha a józan hazafiui belátás felülkerekednék és megóvná alkotmányunkat attól a legsúlyosabb veszélytől, mellyel a parlamenti anarkia fenyegetheti. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem nyilvánítását. Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke.

(Bucsuztatják Berzeviczyt.)

A lemondó levél passzusainál hol a munkapárt, hol az ellenzék tapsolt és telkesedett; felolvasása után minden párt tapsolt. A felolvasást vehemens közbeszólásokkal szakították meg, úgy hogy Návay Lajos ismételtén kénytelen volt erőlyesen esendet követelni.

Návay Lajos alelnök az egész Ház érzelmeinek akar kifejezést adni, amikor a bejelentett lemondás szándékán az egész Ház, szinte az egész nemzet szomorúságát jelenti ki. (Helyeslés minden oldalon. Félkiáltások balról: Nem fogadjuk el a lemondást.) Berzeviczy Albert személye a közpályán szerzett kiváló érdemei, illusztris tulajdonságai miatt köztiszteltnek tárgya. (Ugy van! Ugy van!)

Zajos félkiáltások balról: Minek küldték el akkor!

Návay Lajos: A lemondó elnök férfias nyíltsággal tárta föl azokat az okokat, melyek távozásra készítetik.

Félkiáltások balról: Maguk kényszerítik!

Návay Lajos: A lemondó szándékot komoly elhatározásnak kell venni. Nehéz időket élünk, keresni kell az összekötő kapcsokat, helyre kell állítani a parlament munkásságát.

E célra két utat lát maga előtt: Indítványozza a Háznak, hogy küldöttséggel kérje föl a lemondó elnököt, hogy lemondását vonja vissza. (Zajos éljenzés és taps. Az egész ellenzék helyéről fölállva tapsol.) A másik kérése az, hogy amennyiben a lemondás visszavonhatatlannak bizonyulna, a Ház tegye meg a további intézkedéseket a zavartalan tanácskozási rend biztosítására.

(Küldöttség Berzeviczyért.)

Holló Lajos: Hozzászólunk!

Elnök: Méltóztassék tehát a t. Háznak propezióim elfogadásával küldöttséggel, a t. Ház által lehetőleg a mai napon kiküldött küldöttségével a Ház elnökével érintkezésbe lépni. (Felkiáltások a jobboldalon: Most! Zaj. Elnök csenget. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Más indokolással!) Kérem, méltóztassék megengedni, hogy propezióimat világosan megtegyem. Méltóztassék tehát küldöttségileg felkérni arra, hogy állását megtartsa, annyival is inkább, mert ez a t. Ház egyetemének a közöhasznának és a nemzet érdekének megfelel. (Általános élénk helyeslés.)

Az ülést öt percre felfüggesztem. (Felkiáltások minden oldalon: Eljen Náray Lajos!)

(Az első ellenindítvány.)

Az ülés újabb megnyitása után Kossuth Ferenc szól az elnök javaslatához. Egyetért vele, de már annak benyújtása előtt elkészítette saját indítványát, mely lényegben az elnökével egy, de megokolásában attól eltér. Indítványa így szól:

Indítványozom, kérje föl a Ház a lemondó elnököt, hogy lemondását vonja vissza, minthogy egyéni kiváltságán kívül a házszabályok helyes alkalmazása miatt bizalommal viseltetik irányában a Ház.

Minden parlamentnek nagy szerencséje, — ugymond — ha olyan elnöke van, aki mindenfelől bizalommal találkozik. Az általános parlamentáris elvek Magyarországra nem alkalmazhatók, Magyarországnak szüksége van nemzeti ellenzékre, ennek az ellenzéknek meg a házszabályok által való védelemre, tehát olyan elnökre is, aki a házszabályokat igazságosan kezeli. (Zajos helyeslés és taps balról.)

Felkiáltások a jobboldalon: Őök élnek vissza vele.

Kossuth Ferenc: Reflektál az elnök levelének arra a passzusára, hogy a parlament guny tárgyává válik. Nem lehet guny tárgya az a parlament, mely az országra (riási megterhelést jelentő katonai reform ellen küzd.

Mándy Samu: A nemzet érdekei ellen harcolnak. (Zajos ellenmondás balról.)

Kossuth Ferenc: A parlamenti békét teljes jóhiszeműséggel akarta megcsinálni, de feltételei minden mérsékletük ellenére nem találtak elfogadásra.

Felkiáltások a jobboldalon: Mik voltak a feltételek?

Kossuth Ferenc: Ha kíváncsiak, elmondhatom. Pártja feltételei voltak: a véderő terhének az ország teherviselő képességével arányban álló csökkentése, a törvényjavaslatban foglalt közjogi sérelmek kiküszöbölése s a kilences bizottság még meg nem valósított programjainak megvalósítása. Ez tehát nem a függetlenségi párt programja, csak mérsékletének bizonyossága. Ajánlja indítványa elfogadását. (Élénk helyeslés és taps balról.)

(Zajos incidens.)

Holló Lajos sajnálattal hallja az elnök lemondását, de már most tiltakozik minden bekövetkehető erőszak ellen. Az ellen, amit az erőszak elnöke el akar követni, nem nyújt neki védelmet a házszabály. (Nagy zaj jobbról.)

Ertsey Péter többször közbeszól.

Mádl-Kovács János átkiált hozzá a baloldaltól:

— Mit akar Ertsey? Miért beszél folyton?

Ertseyt a lobbanékonyasága miatt az ellenzék „tűz től” kiáltásokkal ingerelték.

Ertsey Péter (fenyegető mozdulattal fölugrik): *Jöjjen ki, aki verekedni akar.* (Kimegy a teremből.)

Felkiáltások balról: Rendre! Rendre!

Elnök kijelenti, hogy Ertseyt figyelmeztette s utasítást se jobbról, se balról nem fogad el.

Holló Lajos határozati javaslatot nyújt be, hogy a Ház bizalommal viseltetik a lemondó elnök iránt s fölkéri lemondása visszavonására.

(Tisza felel Rakovszkynak.)

Rakovszky István nem veheti tudomásul az elnök lemondását, mivel ez nem biztosítja a parlament további munkaképességét. A Ház előtt lévő véderőjavaslatban Tisza István és a kormány politikai becsülete van érintve, mert a kilences-bizottság katonai programja nincs megvalósítva. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a Ház felkéri az elnököt lemondása visszavonására s már előre tiltakozik minden erőszak ellen.

Tisza István gróf még Rakovszky beszéde alatt a jegyzői emelvényhez sietett, szólásra jelentkezett. Amikor Rakovszky befejezte beszédét, az elnök jelentette:

— Tisza István gróf a házszabályokhoz kért szót.

Az ellenzéken zajjal fogadták Tiszát.

Farkas Zoltán roppant ingerülten visszakíáltott:

— Ne szemtelenkedjenek!

Tisza István gróf:

— Személyes kérdésben kértem szót és kizárólag személyes kérdéssel akarok foglalkozni. Rakovszky képviselő ur melegen érdeklődött az én politikai becsületem iránt. Katonai téren a magyar nyelv érvényesülésére tettem ígéretet és ezt az obligót becsületesen teljesítettem is. Az erre vonatkozó javaslat a Ház előtt van. Ami a jelvény- és zászlókérdést illeti, erre az obligó még mindig fennáll, de senki se mondhatja, hogy ezeket a dolgokat a jelenlegi javaslat keretében kell elintéznünk. A képviselő ur bizonyos junktimot akar felállítani. Ezzel csak azt lehetne elérni, hogy a junktimba foglalt kérdések közül egyik se oldassék meg. Az én politikai becsületemet vád nem illetheti, nem engedem meg, hogy ebben bárki is kételkedjék.

A jobboldal zajos tapsal fogadta Tisza szavát. Rakovszky István így válaszolt:

— Tisza konstata, hogy én melegen érdeklődöm politikai becsülete iránt. Helyreigazitom. Nem a politikai becsülete, hanem a politikai reputációja iránt érdeklődtem, ez pedig Tiszának nem magánügye, hanem az ország ügye, ha ő miniszterelnöki székben ígéretet tett és azt nem tartja be. Itt nem lehet félremagyarázni azt, amit mondtam.

Tisza István gróf újabb felszólalásában ezeket mondotta: A képviselő ur odamódosította előbbi felszólalását, hogy a miniszterelnöki székben tett ígéretéről beszélt. Ezzel a váddal csak akkor illethetne engem, ha ígéretet be nem váltottam volna és mégis a miniszterelnöki székben maradtam volna. Így senkinek sincs módjában eljárásomat kritizálni. A jelvénykérdésben semmiféle obligó a katonai javaslatra nézve nem volt. Ha pedig nagyon kíváncsi Rakovszky, kérdezze meg azokat a politikai barátait, akik legutóbb uralmon voltak, miért nem oldották meg a zászló- és jelvénykérdést.

(Még két szónok.)

Rakovszky István újabb felszólalása után Károlyi József gróf a pártonkívüli függetlenségi nevében fejezi ki sajnálatát az elnök lemondásán s határozati javaslatában azt kívánja, hogy a Ház ne fogadja el a lemondást. (Helyeslés balról.)

Szabó István (nagyatádi) csatlakozik a benyújtott határozati javaslatokhoz.

(A miniszterelnök nyilatkozata.)

Ezután Héderváry Károly gróf miniszterelnök szólal föl s kijelenti, hogy mivel most Berzeviczy Albertnek a Ház elnöki állásáról

való lemondása van napirenden, nem akar foglalkozni azokkal a kérdésekkel, melyeket a vita felszólalói ide belevegyítettek. Az elnök alelnök javaslatát, amely azt célozza, hogy a lemondó elnök kéressék föl lemondásának visszavonására, az egész Ház szívesen fogadta, az abban kifejtett tendenciát tehát az egész Ház honorálja. Ezért nem reflektál a mai felszólalásokra, bár a politikai vitától korántsem zárkózik el. De abban a fölfogásban van, hogy nem kell harcot felidézni ott, ahol erre szükség nincs. Most csak annyit akar megjegyezni, hogy mindazok a föltevések, amelyek az ellenzéki szónoklatokból kihangzottak, alaptalanoknak fognak bizonyulni. (Zajos tetszés a jobboldalon.)

(A holnapi napirend.)

A miniszterelnök rövid nyilatkozata után Giesswein Sándoron volt a szólás sora, de beszédét holnapra halasztotta. A holnapi napirenden az elnöki előterjesztések után második pont gyanánt szerepel a vita folytatása Berzeviczy lemondó levele fölött. Az ellenzék részéről eddig mint-gy ötvenen jelentkeztek szólásra e tárgyhoz; a holnapi ülésen szólal föl Andrássy Gyula gróf.

VÁROS ÉS MEGYE.

Rossz a házbéradó kivetés. A házbéradó kivetés ellen beadott felebbezés elintézésével kásejt az aradi pénzügyigazgatóság. Róka József pénzügyigazgató a városi közigazgatási bizottság ma tartott ülésén bejelentette, hogy az elintézés halogatásának az volt az oka, hogy a házbéradó kivetésénél az eljáró közegek a törvény betűjét magyarázva, hibát követtek el, amelyet ő utólagosan korrigált. Az történt ugyanis, hogy az olyan lakásoknál, melyeket maga a tulajdonos lak s amelynek házbérlékét az adókiadó a környékbeli lakások bérlővédelmének összehasonlítása után állapították meg, nem vették tekintetbe, hogy a háziur a maga lakása után is leszállíthatja a házfenn tartási költséget és így jogosan ragaszkodik a kisebb adótételhez. Minthogy most már ez a korrekúra megtörtént, a felebbezések is elintézhetőek. A pénzügyigazgató ezután több felebbezést mutatott be a bizottságnak s ezen elv ellenére valamennyinél elutasító határozati javaslatot nyújtott be.

Folytatolagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1911. évi november hó 9-án délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 17. Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztárnak beadványa az aradmegyei közokmány ujjáépítése tárgyában. 18. A jogügyi bizottságnak jelentése az önálló városi vízvezeték műnek létesítése iránt. 19. A gazdasági széknek jelentése az 1912. évben szükséges fertőtlenítő anyagok és fenyőfa anyagoknak szállítása iránt megtartott árlejtés tárgyában. 20. Barta Samu és Kötzander Ignácnak kérése fátelpeiknek a jelenlegi helyükön leendő megahagyása iránt. 21. A gyár alakítási bizottságnak javaslata egy Araden felállítandó cipőgyárnak engedélyezendő kedvezmények tárgyában. 22. A tanács névszerinti szavazás végett beterjeszti a Péter-utcai városi ingatlan eladásának ügyét. 23. A tanácsnak előterjesztése a Dobó-utca folytatolagos megnyitása iránt. 24. A tisztii ügyészség beterjeszti az aradi automobil gyárnak 2 hold 856 ölnyi teleknek átengedése iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 25. Dr. Hámory László ajánlata a volt Pokorny-féle 129 holdnak megvétele iránt. 26. A város szabályozási bizottságnak javaslata a Béla-tér végleges rendezése iránt. 27. A gazdasági szék beterjeszti az 1912. évben szükséges papír és irózzerek, meez és befekető cikkeknek szállítása iránt megtartott árlejtés eredményéről szóló jegyzőkönyvet. 28. Dr. Nagy Sándor törvényhatósági bizottsági tag indítványa Jóó Béla árvaszéki ülnök részére a kihágási bírói teendők végzéséért 3000 korona és Institoris Zsigmond segédtsztr részére a községi bírósági teendők végzéséért 800 korona tiszteletdíj megszavazása iránt.

Aradmegye közügyei.

— A közigazgatási bizottság ülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 7.

Aradmegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt 9 órakor tartotta rendes ülését a megyeház kistermében. Az ülésen, amelyen Urbán Iván főispán elnökölt, a havonként megismétlődő kimutatásokon és jelentéseken kívül jobbra csak felebbezéseket intéztek el s az előadók nem volt alkalmuk érdeklődést, vagy épanséggel izgalmat keltő ügyeket referálni. Ami igazság szerint jól is van így, mert a közigazgatás is addig jó, amíg keveset beszélnek, innak róla. Az érdeklődést és izgalmat rendszerint a hibák és mulasztások keltik fel, amint hogy a mai ülésen is igazi érdeklődést néhány fegyelmi ügy ébresztett.

A közigazgatási bizottság elé terjesztett jelentések közül Roka József pénzügyigazgató arról számolt be, hogy október folyamán 445 759 43 korona egyenes adót, 21 021 14 korona hadmentességi díjat és 351 815 72 korona közvetett adót fizettek be a megyei adóhivataloknál. Az adóbefizetés a múlt hónaphoz képest lényegesen emelkedett.

Boros Béla dr. tisztii főorvos jelentése szerint a közegészségügyi viszonyok a megye területén általában kedvezőnek voltak mondhatók, miután járványos betegség csak egy-két községben pusztított. Éspedig vörhenyt észleltek 151 esetben 10 halálalozással, kanyarót 97 esetben 2 halálalozással, difteritist 43 és tifuszt 26 esetben halálalozások nélkül. Ot községben kellett részint kanyaró, részint vörhenyjárvány miatt elrendelni az iskolák bezárását.

Varjassy Árpád tanfelügyelő havi jelentésében az új iskolák föllállításáról emlékezett meg. A kultuszminiszter ugyanis Bokszeg községben két tantermet, Peleskefalván egy tantermet új állami iskolaépületet épített, Magyarpecskán pedig két állami óvoda létesítésére 1800 korona évi hozzájárulást biztosít. Fakertnek földművelőiskolára a földművelési miniszter biztosított 16 000 korona állami segílyt.

A nagyváradi posta és táviratigazgatóság arról értesítette Aradmegye közigazgatási bizottságát, hogy Köved községben október 15 én új postahivatalt nyitott meg, amely már működésben is van.

Kellner György volt aradmegyei törvényhatósági főállatorvos ellen, akit a nyár utolján elhelyezett a miniszter Aradról, fegyelmi vizsgálatot folytattak egyik járási állatorvos panaszára. A fegyelmi eljárás kedvezően végződött Kellnerre, mert megszüntető határozattal nyert befejezést. A belügyminiszter azonban jórészt formai okokból föloldotta ezt a fegyelmi végzést, hanem részletesen fölörölt pontok tekintetében a vizsgálat kiélezítését, illetve új fegyelmi eljárást rendelt el.

A közigazgatási bizottság, miután Urbán Iván főispán azt jelezte, hogy az újabb fegyelmi eljárás sem járhat más eredménnyel, a fegyelmi vizsgálat folytatására Boros Iván tb. főjegyzőt és Purgly László bizottsági tagot delegálta.

Ugyanosa fegyelmi eljárást rendelt el a közigazgatási bizottság — de itt már előreláthatóan komolyabb következményekkel — özvegy Manu Trajáné székudvari állami röpiskolai tanítónő ellen. Manuné, akit már Székudvarra is büntetésből helyeztek át, rendkívül sok panasza ad okot. Hanyagul látja el hivatalát, nem tördik a gondjaira bizott gyermekekkel, nem járja a tanulókat templomba, tanítótársával durván érintkezik. A tanfelügyelő javaslatára fegyelmit rendeltek el ellene és a főszolgabíró bizták meg az eljárás lefolytatásával.

Még egy érdekesebb ügy került a közigazgatási bizottság elé, azonban a kissé bonnyolódott kérdésben nem határoztak. Ösv. Takácsi Sándorné aradmegyei nagybirtokosnő Simánd közelében levő pusztáján 12 000 korona költséggel iskolát építtetett, amelyet a tanító részére adott állami fizetésekiegészítésen kívül teljesen a maga arajából tart fenn tetemes költséggel. A pusztán élő uradalmi családok gyermekei ezt az iskolát látogatják, Simándra már csak azért sem járnak be, mert

az ottani róm. kat. népiskoláig csak 10 kilométert kellene gyalogolni. A simándi hitközség azonban Takácsinéra is épügy kivetette az egyesített 10 százalékos egyházi és iskolafenntartási adót, mint a többi hivatkozott. A földbirtokosnő felebbezése alapján előbb a járási főbíró mondta ki, hogy Takácsiné köteles az adót fizetni, mert a törvény nem intézkedik arról, hogy ilyen rendkívüli esetben a felekezeti iskola fenntartására valamely hiva az egyháznak nem kötelezhető.

A közigazgatási bizottság elé is ilyen javaslatot került az ügy, de a bizottsági tagok többsége mégis Varjassy Árpád tanfelügyelő álláspontját fogadta el, amely szerint kétféle címen ugyanazon célra senki sem adóztatható meg és épen nem méltányos, hogy az önálló iskolát fenntartó Takácsiné, aki a papi javadalmaira készségesen fizet egyházi adót, még a simándi felekezeti iskola fenntartásához is hozzájáruljon. Határozat hozására azonban nem került a sor, mert előbb meg fogja állapítani a közigazgatási bizottság, hogy a 10% adóból mennyi a papi javadalomné, mennyi az iskola- fenntartásé.

A rendes ülés után a pótdófelészólamlási küldöttség, a gyámügyi felebbeviteli albizottság és a fegyelmi választmány tartottak ülést.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Birói vizsga. Farkas Győző dr. aradi kir. törvényszéki jegyző tegnap sikerrel letette Budapestben a birói vizsgát.

§ A Frenkl-ügy tárgyalása. Holnap, szerdán, e hónap 8-án tárgyalja az aradi esküdtszék Frenkl Lajosnak, az aradi kávésnak bűnpörét. Az ügyészség szándékos emberölés büntetnének kísérletével vádolja Frenklt.

§ Korcsmai késslés. Ez év július hó 9 én Szász Péter gyoroki lakos korcsmai verekedés közben agyonszúrta Csupuliga Tódort. Szász ellensége volt Csupuliganak, mert fia Csupuliga leányával élt vadházasságban. Kilencedikén reggel a Schmidt-féle korcsmában találkozott a két ellenfél. Külön asztalnál ültek, de Csupuliga kihívó megjegyzésekkel bosszantotta ellenfelét. Két órával később a két ellenség a Kaufmann-féle korcsmában ismét találkozott. Szász már teljesen ittas volt e midőn meglátta Csupuligát felugorva helyéből rákiáltott:

— Hát már mindenhová utánam jössz? Most szaladj, vagy megöllek!

Csupuliga távozni is akart, de Szász rávetette magát és kilenc késszurással megölte. Az ügyészség szándékos emberölés miatt emelt vádat Szász ellen, azonban a mai tárgyaláson bebizonyult, hogy a tett elkövetésekor Szász a beszámíthatatlanságig ittas volt s így az esküdtek csupán halált okozó súlyos testisértés büntetésben mondták ki bűnösnek. A bíróság Szászt az esküdtek igazmondása alapján 1 évi és három havi börtönre ítélte, de betudta a büntetésbe azt a három hónapot, melyet Szász vizsgálati fogságban töltött. Az ítélet ellen a vádlott és védője, Ispravnic Szever dr. semmisségi panaszt nyújtottak be.

§ Az elhagyott szerető. Baricska Teréz, a gyilkos szakácsnét ma újból kihallgatta az aradi vizsgálóbíró és a kihallgatás után vizsgálati fogságba helyezését rendelte el. A vizsgálati fogságot elrendelő végzés ellen sem Baricska Teréz, sem védője, Nagy Sándor dr. nem folyamodtak fel. Baricska Teréz különben egyáltalán nem mutat megbánást. A vizsgálóbírónak apatikus hangon ad kurtán, félvállról feleleteket. Újól beismerte, hogy — amint azt már a rendőrség előtt is vallotta — a gyilkosságra már hónapok előtt készült. Elhatározta, hogy agyonlővi volt kedvesét s azután önmagával is végez. Meg is kísérte az öngyilkosságot, de nem tudott a revolverrel bánni s ezért az nem sikerült neki.

Bizalom

az aradi árvaszéknek.

— A Kuria elnökének levélborítéka. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 7.

Arad város közigazgatási bizottsága ma délután Urbán Iván főispán elnöklésével tartott ülésében fényes elégtételt szolgáltatott a városi árvaszék tagjainak, teljes bizalmát nyújtotta ama érdemes férfiak felé, akiket Kintzig Ferencné és ügyvédje Szőke Gyula dr. bepanaszoltak a belügyminiszternél. Az Aradi Közlöny bőven ismertette annak idején a fővárosi ügyvéd panaszos irását, mely két részre osztott. Az aradi árvaszékot azzal illette, hogy Kintzig Ferencné ügyeiben törvénytelen, elfogult ítéleteket hoz és a maga részéről pedig amiatt kért fegyelmi büntetést az árvaszék tagjai iránt, mert állítása szerint az aradi sajtó az árvaszék egyik tagjától, Joó Bálától tudta meg, hogy egyik hivatalos beadványt a Kuria elnökének borítékában küldötte meg és mint hogy ez nem felelt meg a valóságnak, őt Joó Béla pelengére állította.

Rozenberg Misa dr. városi tb. főügyész bizta meg a közigazgatási bizottság a panaszok megvizsgálásával. Rozenberg dr. eljárás tisztában és úgy találta, hogy nincs ok a fegyelmi eljárás megindítására. Az az állítás ugyanis, hogy az árvaszék törvénytelen határozatokat hozott Kintzigné ügyében helyét meg nem állja, mert az uradó valamennyi határozatot megfeleltette és a legfelső fórum is mindig hozzájárult az árvaszék intézkedéseibe.

De nem áll helyt a másik panasz sem a vizsgálat adatainak megvilágításában, mert Joó Béla maga is jóhiszeműen gondolhatta, hogy a Kuria elnökének borítékában talált beadvány abban a borítékban érkezett is. A polgármester jelenlétében a szolga bontja fel a postát és Szőke dr. beadványával egyidejűleg érkezett a Kuria elnökének borítékjába Pósa Tivadar okmánya és a visszahelyezésnél a szolga téredésből eloszerelte a két borítékot, úgy tette Joó Béla asztalára és úgy kapta kézhez az iktató is. Hogy Joó elmondotta a hírlapíróknak az esetet, azt Szőke dr. rossz néven nem veheti, mert ő maga volt az, aki a hivatalos vizsgálat adatai szerint beadványaiban sem használja azt a hangot az árvaszék tagjaival szemben, melyet azok elvárhatnak egy ügyvédől.

A közigazgatási bizottság ezért Csiky Károly árvaszéki helyettes elnök javaslatára kimondotta, hogy a fegyelmi eljárás megindítására okot nem talált és elhatározta, hogy további eljárást nem folytat.

Kimondotta azonban Múlek Lajos dr. indítványára azt is, hogy teljes bizalommal viseltetik az árvaszék iránt, mert azt tapasztalja, hogy minden egyes ténykedését a tárgyilagos igazság keresése irányítja, ami abból is kitűnik, hogy a legfelsőbb fórum az intézkedéseit akeceptálja.

Hogy Urbán Iván főispán mennyire kész elismerni a tisztviselők becsületes munkáját megmutatta azzal, hogy Múlek dr. indítványának elhangzása után így szólott:

— Én magam vagyok tudója az elhangzott igazságoknak, mert épen az árvaszéki ügyek azok, melyeket a leglelkismeretesebben és legalaposabban intéznek el minden alkalommal és ezért a bizalom kifejezése méltán megilleti az árvaszéktagjait.

Végül a bizottság a főispán javaslatára köszönetét fejezte ki Rozenberg doktornak azért a nagy és szép munkáért, melyet teljesen önzetlenül ebben az ügyben elvégzett.

Véső leszámolás.

— politikai küzdelem. —

(Sajtudósítók telefonjelentése.)

Budapest, november 7.

A ma utolsó felvonása megkezdődött. A rakoncátlan és a nemzet pénzét, idejét pazarló többség kitért minden komoly békés közélettel, s merészen elutasította a feljebb nyújtott kezeletet. Botor cselekedeteinek következtényét nemcsakára látni fogja. Az ország értelmű elhajlása bekövetkezik: — rend a parlamentben, kipusztulnak a dolgozni akaró üres szószátyárok, akik haragasmokkal próbálják újból fölizgatni a népet. Az ország, a józan magyar nép azonban már nem hisz az ordításainak, s szembé vágja a koalíciós rablógazdalkodás szenteljes emlékeit. Az ország visszaüzi a csapókat és tapsol azoknak, akik a politikai komahősök letörésére vállalkoznak.

A mai nap közelebb vitte célját az a munkapárt. A pártban Khuen-Héderváry lelkes beszédet mondott, amelyre tapsorkán volt válasz. A parlament többsége Khuen mellett an és elkészült az utolsó harcra.

A mai nap eseményeinek krónikája ez:

Andrássy válasza Tiszának

Andrássy Gyula gróf az első szünet alatt a folyosón ellenzéki képviselők nagyobb csoportja előtt szóvá tette Tisza István grófnak azokat a kijelentéseit, melyekkel tegnap az ő politikáját illette.

— Tiszával a hang éltséggel és heveségében — mondotta Andrássy — nem skarcot fölvenni a versenyt, különösen nem, mikor őt hozmentő hevülete fogja el. De amit arról mond, hogy az én politikám az impotencia politikája, ez az ő részéről kicsit furcsa, mert végre is ez a politika győzte őt le annak idején. De hogy az én politikám következménynek látja az ország romlását, ez viszont természetes. Egy politika, mely őt elbukatta, visszacsorította s az ő kezéből a fegyvert kivavarta, ez természetesen csak az ország romlásra vezethet és ennek a hazának ő nélküle tönkre kell mennie.

Návay indítványának hatása.

Návay Lajos indítványa láthatóan meglepte a többség egy részét és az ellenzéket egyaránt. Ugy látszott, senki se tudott előre arról az elhatározásáról s az önkéntes rögtönzés váratlanul érte a Ház mindkét oldalát. Az ellenzék szünet alatt rögtön megállapodott benne, hogy az indítványról hosszabb vitát indítanak, amelyben valamennyi pártvezér föl szólal, de fölirathoznak lehetőleg az összes ellenzéki képviselők is.

— Új anyaga van az obstrukciónak — hirdette diadalmasan Polónyi Géza. — Három hétig csak erről az indítványról fogunk szavazni. Mi is indítványokat nyújtunk be. Azán névszerinti szavazást kérünk rájuk. Három hétig egyébről se lesz szó a Házban — hangoztatták össze-vissza.

A munkapárti folyosón mozgalom irdult meg abban az irányban, hogy nem lehetne-e az indítvány körül megindult vitát két órakerékesíteni, hogy a Berzeviczyhez menesztendő küldöttséget még ma kiküldhessék, a miot azt az indítvány is tartalmazza. Megkérdezték ez iránt Kabos Ferenc alelnököt is, aki azonban így nyilatkozott.

— Ez nem lehetséges. Semmi olyan rendelkezés nincs, amely megengedné, hogy a tárgyalás alá került indítványról a vitát korlátozzuk. Szabad folyást kell neki engednünk.

A vitát tehát folytatják is holnap.

Tisza és Návay.

Néhány budapesti estilap azt közölte, hogy Tisza István ezt a kijelentést tette Návay mai ismeretes indítványára:

— Borzasztó szerencsétlennek tartom ezt az indítványt, mert ez mindent el fog posványosítani!

Illetékes helyről koholmányznak mondják.

Tisza szájába adott eme kijelentést, amely annál is inkább valótlan, mert Tiszának már tegnap tudomása volt arról, hogy Návay meg fogja tenni indítványát s azt Tisza helyeselte.

Revolveres fenyegetés a folyosón.

A mikor Holló Lajos beszéde közben arra utalt, hogy Tisza hívei fegyverrel is készek megvédeni őt az elnöki székben az ellenzék inzultusával szemben, a jobboldalon nagy zugás és méltatlankodás támadt.

Ertsey Péter, aki már előbb is izgatottan viselkedett, fölugrott a helyéről és karját föl emelve integetett, fenyegetőzött a baloldal felé.

— Ide jöjjenek, ha verekedni akarnak! — kiáltotta. — Jöjjenek ki a folyosóra, — folytatta aztán fölhevülten — ott ellátjuk a bajukat!

A baloldalon dühös kiáltozás fogadta Ertsey fenyegetését, aki közben már keresztül is vágta magát a mellette ülő képviselőn, s a jobboldali keresztfolyosóra rohant.

— En megvárom! — kiáltotta Ertsey a csillapító képviselőknek. Mondja a szememből Karonfogaték és visszahúzták a terembe. Közben Mádi-Kovács a folyosóra ért. Justh János volt vele.

— Hol az az ember? — kérdezősködött Mádi Kovács.

— Engem ne fenyegeessen, — kiáltotta Justh János — mert lelövöm!

A baloldalról viszont Mádi-Kovácsot és a fiatal Justhot csillapították.

Apponyi Albert, aki látta az egymásra rohanni akaró képviselőket, kétségbeesetten rázta a fejét:

— Szégyen! Gyalázat!

Kabos Ferenc alelnök is a folyosón járt-kelt és mosolyogva lépett Mádi Kovácsékhoz:

— Ugyan ne heveskedjete! — mondta.

— Menjetek be szépen! Lesz még erre idő! Az afférből lovagias ügy lesz.

Az ellenzék kudarca.

Egy nagytekintélyű munkapárti politikus így nyilatkozott az ülés vége felé a helyzetről:

Az ellenzék már ma, a kiélesedett helyzetnek első napján a többségi párt ügyes taktikája folytán igen kincs helyzetbe került. Maga az a tény, hogy a baloldal által taktikai célzathoz annyira feldicsért lemondott házelnök lemondó levelében erős szavakkal ostorozza az obstrukciókat, sőt egyenesen azzal vádolja őket, hogy guny tárgyává tették a magyarparlamentet, nagyon fájdalmasan érintette a baloldalt, amely szakadatlanul hangoztatta, hogy Berzeviczy személyében milyen pártatlan és igazságos férfiú ült a képviselőház elnöki székében és ezáltal maga segített növelni Berzeviczy ostorozó nyilatkozatának súlyát. De felette kellemetlen helyzetbe került az ellenzék Návaynak azon indítványa folytán is, hogy a Ház küldöttségleg kérje fel az elnököt méltóságának megtartására. Az ellenzék kénytelen-kelletlen hozzájárul ehhez az indítványhoz, de már előre borsódhatik tőle a hátuk, milyen kemény leckét fognak kapni újólág, ha a lemondott elnök előtt megjelennek. Berzeviczy bizonyára nem fogja elhallgatni a küldöttség előtt sem azt, amit lemondó levelében már kifejt, hogy tudniillik elnöki állását azért hagyja ott, mivel a házszabályok formáiba kapaszkodó ellenzék olyan állapotokat teremtett, melyek minden pozitív munkásságot megakadályoznak. A mai ülés hangos zenebonájából ezek a tények hámozhatók ki és ezek amellett szólnak, hogy az ellenzék már az első napon súlyos sebeket kapott.

Khuen beszéde a munkapártban.

A munkapárt ma este 7 órakerékes tartotta meg értekezletét Dániel Gábor elnökelete alatt.

Először is Thuróczy Vilmosnak állami főszámszéki elnökké történt kinevezésével megüresedett III. pártalelnöki állást töltötték be Ghillányi Imre báróval.

Azután feszült figyelem közepette Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök emelkedett szólásra és a következőket mondotta:

— Tisztelt pártértekezlet! Kedves barátaim! Mindenekelőtt igen meleg, szívből jövő köszönetet mondok nektek azért, hogy ezekben a komoly és jelentőségteljes napokban kitartotatok mellettünk és mindjárt első hívásunkra ilyen nagy számban méltóztatatok megjelenni. Meg vagyok győződve, hogy azok a kevesek is, akik ma nem jöhetek el, komoly okok által lettek visszatartva. Meg vagyok győződve arról is, hogy ezentul is számíthatunk odaadó támogatásokra. (Leles és zugó éljenzés.) Igen nagy szükségünk is van erre a támogatásra, elsősorban nekem, mert azt a nyugalmat, a melyre az ország ügyeinek vezetésénél szükségem van, a ti bizalmatokra alapozott munkásságtól meritem. E nélkül nem lennék nyugalmat, de nem lennék bátorságot sem, pedig egyikre úgy, mint a másikra szükségem van, ha sikerre akarom vinni ügyünket.

Az országgyűlésben ma történtek bizonyos tartózkodást parancsolnak nekem, mert a napi-rendre tulajdonképpen kitűzött kérdés nem lett véglegesen elintézve ma. Mindenesetre kedvesen és kellemesen hatottak reánk a Ház elnökének kijelentései, amelyekben igazat adott eddigi magatartásunknak. Ezzel nemcsak nekünk szolgáltatott igazat, hanem szerintem önmagának is ezzel alapozta meg még jobban a bizalmat, amelyet körünkben eddig is élvezett. Nem szólhatok a dolgok további fejleményeiről, mert talán minden szavam megzavarná azt az eredményt, amit mindnyájan óhajtunk: hogy sikerre vigyük ügyünket. De arról biztosítalak benneteket, hogy abban az órában, amikor be kell számolnom arról, amit tennem kell és tenni fogok, lelkiismeretem szerint be is fogok számolni mindenről. Ugyanekkor remélem, abban a helyzetben leszek, hogy szólhatok mindazokról, amik a jövőben teendők, ugy-szintén tökéletesen tájékoztathatlak benneteket a párt további magatartásáról és arról, hogy milyen eszközökkel éljen, hogy célját elérhesse.

Addig is kérem bizalmatokat és újra szívem mélyéből köszönöm, hogy eddig olyan híven és türelemmel követtetek abban a munkában, hogy az ország ügyei ilyen alakulást vehessenek. Ha ma még nem is tudunk eredményt felmutatni, egyet azonban elértünk: azt, hogy az ország mellénk állt és biztat, hogy menjünk előre és ne rettenjünk vissza olyan küzdelmeiktől sem, amelyek a párt minden erejét igénybe veszik.

Ha azonban békés uton is elérhetjük a célt — mindeddig azért gyakoroltunk türelmet, hogy az ország ügyeit békésen tereljük rendes mederbe — ne sajnáljuk ezen eszközök igénybevételét sem. A bátorságot azonban minden-esetre megadja nekünk az, hogy igazunk van. Ügyünk igazában bizva bátorságot fogunk nyerni és én bízom bennetek, hogy arra az esetre is, ha küzdelemre kerülne a sor, ott leszünk mindnyájan!

A miniszterelnök beszédét a párt tagjai lelkesen megélték. Az értekezlet ezzel véget ért.

A Justh-párt és a szociálisták együttes harca.

Fővárosi tudósítók jelenti: A szociáldemokrata párt ma este több népgyűlést tartott s ezek némelyikén a Justh-párt is képviseltette magát. Az egyik népgyűlésen Mádi-Kovács János Justh párti képviselő a következő harcias beszédet mondotta:

A végső harc most következik. A jelenlegi harc a demokrácia küzdelme a plutokrácia

elő. Mi e haroban a szocialistákkal küzdünk. Arra kérem önöket, hogy most, amikor a végső küzdelem előtt állunk, amikor a parlamentben revolverrel fegyverkeznek fel és amikor a képviselőházban ugyszólván az életünk sincs biztonságban, vegyék fel önök is a harcot. Mi benn a parlamentben, önök pedig kint az utcán küzdjenek az elnyomatás ellen.

Kunfi Zsigmond szégyenletesnek mondta, hogy olyan ember kerül a parlament elnöki székébe, aki megcsinálta a november 18-át és aki esküdt ellensége minden közszabadságnak. Bármilyen rossz is a magyar parlament, ezt mégsem érdemelte meg.

A szocialisták ezután csoportokban vonultak el a gyűlésekről. Az utcákat rendőresapatok szállották meg, azonban összetűzés nem volt. A tömeg a Justh-párt helyisége előtt tüntetett és éljenzett Justh Gyula és Batthyány Tivadar beszédeinek.

Megsemmisítették a Zsilinszky bűnpör ítéletét.

— A Kuria határozata. — A budapesti esküdtbíróóság delegálása. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, november 7.

A csabai parasztkirály Achim L. András véres elmúlása ma délelőtt a Kuria első büntetőtanácsát foglalkoztatta. A békésgyulai esküdtzék tudvalevőleg nem bűnösnek mondta ki a két Zsilinszky-fiút, Zsilinszky Endre dr.-t és Gábort, amiért kioltották Achim András zaklatott, különös, de feltétlenül egyéni életét. A törvényszék az esküdték szenzációs verdiktjére felmentette a Zsilinszky fiukat. Achimné jogi képviselője, Fényes Samu dr. ügyvéd semmisségi panaszokkal támadta meg a gyulai ítéletet és ma döntött ezek felett Vavrik Béla dr. elnöklésével a legfelsőbb bíróság.

Tíz órakor kezdődött a tárgyalás, de már korán reggel zsufolásig megtelt a terem fekete-mándli, csabai hallgatósággal, Achim sirig hűhiveivel. A közvédat Vargha Ferenc dr. koronaügyész, a védelmet Kenedi Géza dr. látta el.

A Zsilinszky-fiúk bűne.

Vajkó Pál kuriai bíró, az ügy előadója, ismertette a bűnügy részleteit. Leírta azokat a kiméretlen üldözéseket, amelyet az id. Zsilinszky Endrének el kellett tennie Achim András részéről. Mikor ez év május havának elsején a békéscsabai Friss Ujságban megjelent egy újabb piszkolódo cikk Zsilinszky Endre és Gábor reggel 8 órakor felkeresték Achimot lakásán. A két fiatalember felszólitotta az öltözőkódófémben levő Achimot, hogy vonja vissza a piszkolódo cikket és ne üldözze tovább az apjukat.

— Mars ki, ilyen kölykökkel nem beszélek! Takarodjatok! — kiáltott rájuk és állítólag feljűk ütött a botjával. Zsilinszky Endre erre megütötte Achimot botjával. Achim torkonragadta támadóját és lenyomta az ágyra. Mikor Zsilinszky Gábor látta fivére veszedelmes helyzetét, browningjából kétszer rálőtt Achimra. Erre a Zsilinszky fiúk elfutottak és a hatóság-nál jelentkeztek. Achim rövid szenvedés után meghalt. Előzőleg még azt mondotta, hogy a Zsilinszky testvérek orvul támadtak rá eme szavakkal:

— Most meg kell döglened és nyolcszor lőttek rá. Tagadja, hogy botja lett volna. A vizsgálat megállapította, hogy a revolverből csak két golyó hiányzik. A tetteseket letartóztatták.

„Pártoskodó esküdték.”

Az előadó után Varga Ferenc dr. koronaügyész helyettes magasabb szempontokból világitotta meg az esetet. Egész sereg jogi és logikai bizonyítékot vonultatott fel, hogy a gyulai verdikt tarthatatlanságát megvilágítsa. Mindenekelőtt rámutatott arra, hogy az esküdtbíróóság egyáltalában nem tárgyalta pártatlanul az ügyet. Az esküdték folytonosan szuggeszio hatása alatt állottak. A törvényszék elnöke olyan körülményekre rendelte el a bizonyítást, amelyek felrevezették a zsűrit és érzelmi verdiktet eredményezett. A bizonyítási eljárás nemcsak törvényellenes volt, hanem vétett az igazság és az igazságosság ellen is. Kárhóztatta a koronaügyész, hogy csak olyan tanukat hallgattak ki, akik Achimról rosszat tudtak mondani, míg azok a tanuk, akik a parasztszeker javára vallhattak volna, nem jutottak szóhoz.

— Nagyon különösnek találom, mondotta Varga dr., a gyulai ügyész vértelen semmisségi panaszát. Ez a panasz nélkülöz minden törvényes követelményt és nem lehet belőle megállapítani a tapasztalt törvényellenességek precizizozását. A gyulai esküdtbíróóság ítélete tisztán formai szempontokból, a büntetőperrendtartás 384. szakaszának 9. pontja alapján megsemmisítendő.

A koronaügyész ezután jellemezte azt a mély örvényt, amely Békéscsabán és Gyulán az uripárt és a parasztpárt közt tátong. Az esküdték ennek a két pártnak szuggeszioja alatt állottak és csak pártállásuk, de nem objektív meggyőződésük szerint hozták meg a verdiktet. Valósággal abszurdum az az állítás, hogy a Zsilinszky testvérek jogos önvédelemből cselekedtek volna. Ennek teljesen az ellenkezője történt. Achim Andrásra nézve állott fenn a jogos önvédelem. A Zsilinszky-testvérek botokkal, ostorokkal és revolverekkel felfegyverezve mentek Achim lakására. Az, amit cselekedtek, a magánlaksértésnek eklatáns esete.

— Minthogy nem várhatom el — fejezte be beszédét a koronaügyészhelyettes — hogy a gyulai esküdték a jövőben elfogulatlan verdiktet hozzanak, azt ajánlom, hogy egy megbízható és objektív esküdtbíróóság delegáltassék, még pedig méltóztassék a budapesti esküdtzékét megbizni a bűnügy újabb tárgyalásával.

Varga dr. beszéde után negyed órai szünet következett.

Kenedi dr. csalódása.

Szünet után Kenedi Géza dr. védő állott fel szólásra.

— Itt, a legfelsőbb törvényszék előtt is épügy, mint a gyulai esküdtbíróóság előtt tettem, kerülni akarom a politikát, pedig védetteim érdekében állana, hogy Achim hallatlan terrorizmusát fejtegessem. A Zsilinszky-fiúk nem azért mentek Achimhoz, hogy agyonlőjék, hanem hogy atyjuk iránt kiméretesebb eljárásra bírják rá. Azért fegyverkeztek fel revolverekkel, mint az a főtárgyalás folyamán teljesen bebizonyult, mert a terror Békéscsabán oly nagy volt, hogy azokon a napokon tisztességes ember nem mehetett revolver nélkül az utcára. A megölt parasztszeker az ellenfeleivel a legkiméretlenebb módon bánt el. Inzultálta a kilencvenesztendő Szeberényi evangélikus lelkészt is. Megvertetett egy újságitót és egyik ellenfelének fejére díjat tázött ki. A Vicziánok, akikre oly sokat épít a vadhatóság, Achim fizetett emberei voltak s különben teljesen korlátolt emberek és ha a koronaügyészhelyettes látta volna őket a főtárgyaláson, bizonyára nem venné őket

olyan komolyan. Kijelentem, hogy az egész végtárgyalás szigorúan perrendszerűen folyt le. Az esküdték verdiktjükkel azt adták tudtul, hogy a Zsilinszky fivérek jogos önvédelemből cselekedtek s ezt szakbíróóság nem döntheti meg. A gyulai ügyész ellen elhangzott szemrehányások is igazságtalanok. A koronaügyészesség vádjaival szemben védelembe kell vennem az esküdtzék intőzményt, mert ez védi a társadalmat. Az esküdték ítéletei többnyire haladottabbak, mint a szakbíróóságéi. Végül kérem a semmisségi panaszok elutasítását. Nem akarom azt hangoztatni, — fejezte be Kenedi beszédét, — hogy életemnek legnagyobb csatkozása lenne az, ha a Kuria megsemmisítené a gyulai esküdtbíróóság ítéletét.

A koronaügyész és a védő válaszai után a tanács határozathozatalra vonult vissza.

Itéljenek a budapesti esküdték.

Fél órai tanácskozás után a Kuria délután két órakor hirdette ki a határozatot, amely szerint a királyi ügyészességnek a felmentésre és a kérdések megszövegezésére vonatkozó semmisségi panaszait visszautasítja és a kihallgatott tanuk némelyikének meg nem esketése miatt beadott semmisségi panaszokat pedig elutasítja. Ellenben a bünvádi perrendtartás 384. szakaszának 9. bekezdése alapján megsemmisíti a gyulai esküdtbíróóság ítéletét és elrendeli újabb eljárás megtartását és ezzel a budapesti esküdtbíróóságot bizza meg. A Kuria határozatának indokolásában kimondotta, hogy az esküdtbíróóság pártosan járt el és az esküdték félre voltak vezetve az elnöknek a bizonyítás során tanúsított eljárása által, amely nemcsak törvényellenes, hanem igazságellenes is volt és rámutatott arra, hogy a koronaügyész által elmondottak tették szükségessé az ítélet megsemmisítését, továbbá minthogy bebizonyították, hogy a gyulai esküdték a Békéscsabán és Gyulán uralkodó pártoknak erkölcsi pressziója folytán csak úgy ítékeztek, mint ahogy azt a megsemmisített ítélet tanúsítja, szükségesnek mutatkozott megbízható és pártatlan esküdtbíróóság megbízását kimondani.

SPORT.

+ Katonák sportja. November 19-én ritka látványosságban lesz része Arad közönségének. Az aradi honvédegyalozozred legénységéből alakított football csapat az Aradi Munkások Testező Egyletének csapatával fog mérkőzni az AAK. sporttelepén s ezt megelőzőleg megyei futóverseny és staféta futást mutat be a honvéd legénység.

+ Bajnoki football match. Az 1911—12. évi bajnoki mérkőzések őszi fordulója alig egy-két mérkőzés után befejeződést nyer s a véletlen úgy hozta magával, hogy a befejező mérkőzések legérdekesebbjei Aradon játszódjanak le. Egyik ilyen mérkőzés nyer lebonyolítást vasárnap délután az AAK. sporttelepén, amikor a két évi bajnokcsapat, az Aradi Atletikai Klub városunk másik fejlődő formában levő s legutóbb is Temesvárott értékes győzelmet arató csapatával, az Aradi Testgyakorlók körével veszi fel a küzdelmet. E mérkőzés nagyjelentőségű lesz a kerületi bajnokság sorsára s előreláthatólag kiváló sportlátványosságot fog nyújtani.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszamai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás — — — — —	151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály — — — — —	151
nyomda — — — — —	151

Vita

az aradszanatórium körül.

— Zimmermann Károly dr. főorvos válasza Fetter Gézának. —
— Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 7.

Az Aradi Közlöny mai száma közölte Arad városi bizottságának ama határozatát, melyben kimondja a bizottság, hogy nem tartja szükségesnek a létesítendő szanatóriumhoz való anyagi hozzájárulást. Az ülésen tudvaleg Fetter Géza államvasuti b. üzletvezető a kijelentést tette, hogy Aradon nincsenek olyan orvosspecialisták, akiknek működésük dokoltá tenné a szanatórium létesítését.

Aradi orvosokkal való megbeszélés után Zimmermann Károly dr. közoktatói igazgató főosztály válasza Fetternek. Válaszát, amelynek köze az Aradi Közlönyt kérte föl, alább közlök:

Igen tisztelt szerkesztő ur! Beccses lapjának mai számában egy hír jelent meg, mely a városi pénzügyi bizottságának az Urbán Iván szanatórium részvényjegyzése tárgyában a közgyűlésnek teendő előterjesztéssel foglalkozik. Mintán abban a birben egy, a bizottság ülésén elhangzott felszólalásról is van említés téve, mely az aradi orvosspecialisták hiányával indokolja meg a szanatórium céljaira eszközözendő részvényjegyzés megtagadását, engedje meg, hogy erre néhány sorban reflektáljak.

Nem mint a tervezett szanatórium egyik alapítója, nem is mint szakorvos, hanem mint egyszerű orvos reflektálok az ott elhangzott felszólalásra. Nagyon furesának tartom, hogy laikus vegyen magának bátorságot ahhoz, hogy egy egész orvosi kar képességeiről a félreérthetetlen lekicsinylés hangján emlékezzék meg. Nagy tájékozatlanságra vall, melyet én, — mint aki, tekintve, hogy rövid ittműködésem folytán érintve nem is érezhetem megamat — kizárólag az aradi specialisták kiváló reputációja érdekében szó nélkül nem hagyhatok.

Egy Parcz, Löwinger, Issekutz, Visky, Leitner, Auszterweil, Posgay, Lakatos, Simó, Lukács, Mann, Adler stb. dr. — hogy hamarjában többet ne említek — nem szorul védelemre, ellenben az alkalom annak konstatálására kényszerít minden tárgyilagos embert, hogy ezek az orvosspecialisták vannak legalább is olyan kiválók a maguk szakmájában, mint a felszólaló ur a magáéban. De tovább megyek; ezek a szakorvosok diszei lennének bármely orvosi intézménynek, mint ahogy egész működésük nemcsak Arad város közönsége előtt, hanem jóval a megye határain túl is mindég a legnagyobb elismerésben részesült. Tehát nem áldozat az, amit egy szanatórium céljaira juttatna a város, hanem a mostohán ellátott polgári közeposztály érdekében megfelelő alkalom létesítése, ahol aztán a lekicsinyelt orvosspecialisták fokozott mértékben szolgálhatnák a közegészségügyet.

A felszólaló ur az orvosok iránti minden tiszteletének hangoztatásával jelenti ki, hogy nem tartja őket alkalmasoknak egy szanatóriumi kezelés ellátására. Ez tiszteletteljes meggyanúsítás, melyet az aradi orvosi kar sem egészen, sem pedig egyénenként nem érdemelt meg és ép a bizottsági tag urnak, akit közbizalom küldött a képviselő testületbe, kellene örülnie annak, hogy egy rég szükségnek mutatkozó olyan intézmény, mint egy szanatórium végre a megvalósulás stádiumába ért.

De hát sajnos, mi magyarok mindennel úgy vagyunk, hogy még azon is a mi mindannyiunknak jó összevesszünk, lebecsméreljük egymást, de azután ha akad valaki, aki ezer nehézség árán is megvalósít valamit, akkor szívesen veszünk ki részünket a sikerből.

Aradnak kell szanatórium és lesz is szanatóriuma, még pedig ennek a lekicsinyelt orvosi karnak közreműködésével. És hogy a szanatórium, mint üzleti vállalkozás is jó, azt szintén csak hozzáértők bírálhatják meg, akiknek alkalmuk volt egy szanatórium adminisztrációjába betekinteni.

Soraim szíves közléseért fogadja igen tisztelt szerkesztő ur köszönetemet és vagyok kiváló tisztelettel: Zimmermann Károly dr., a vármegye közoktatói igazgatója.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szerda: Az ördög, színmű. (B. bérlet.)
Csütörtök: Kis gróf, operett. (Bemutató előadás. (C. bérlet.)
Péntek: Kis gróf, operett. (A. bérlet.)
Szombat: Kis gróf, operett. (B. bérlet.)

* A hálás primadonna. Ma már jelentették a lapok, hogy Neógrády Dóra, az aradi színház művésze megbetegedett és emiatt szerdán elmarad a Milliárdos kisasszony előadása, amelyben tudvaleg Neógrády Dórának jelentős szerepe van. A bájos művésznő betegségét egy utazás alkalmával szerezte: meghűlt és magas láza következtében napokig nem hagyhatta el az ágyat. Az aradi közönség, amelyet a fiatal és nem mindennapi kvalitásokkal rendelkező művészeleány oly gyorsan meghódított, szokatlan érdeklődést tanúsított betegségének ideje alatt. Elhelmozta virággal, jókívánságokkal és a szeretet egyéb gyöngéd jeleivel. Neógrády Dóra addig is, amíg művészi játékát által nyújtandó gyönyörűséggel közvetlenül lerohatja halálját a publikumnak, — a lapokhoz intézett kedves levelében köszöni meg az aradiak lekötődő szívélyességét.

* Az ördög. Molnár Ferenc világhírű vígjátékát játssza szerdán este a színház. Az aradi közönségnek szerdán este ismét alkalma lesz Molnár szellemességét végighallgatni és a maga eredetiségében végigélni az Ördögöt, amely még most is műsordarabja minden legelső színpadnak.

* A kis gróf bemutatója. A premiére előtti lázas izgalom uralmodik most az aradi színházban. Az operettművészet nagy előkészületeket tesz a csütörtöki bemutató-előadásra, amely az idei szezon egyik kiemelkedő része lesz. Kettőzött ambícióval munkálkodnak a siker előkészítésén a színészek, mert a két magyar szerző operettjéről van szó. Az operett zeneszerzőjének Rényi dr. nek neve még ismeretlen az aradi közönség előtt, azonban bizonyos, hogy a megismerkedés után nagy népszerűsége fog emelkedni ennek a tehetséges komponistának a neve.

* A bohóc, mint orvos. Megható hurokat érint minden érző ember szívében az Uránia fényes új műsorának egyik nagyszerű képe a bohóc, mint orvos. Egy bájos kis fiú minden gondolatát a cirksz nagyszerű bohóca uralja, aki pompás mókáival fényesen mulattatta a csöpséget. A kis fiú egy napon súlyosan megbetegszik. Lázálmaiban folyton a bohócot emlegeti, elutasít magától minden orvosságot és szemlátomást közeledik a katasztrófa. A kétségbeesett nagyszülők mentőszájként kapaskodnak abba a gondolatba, hogy hátha a bohóc segíthetne a gyermekben. A nagypapa felkeresi a bohócot. A derék ember vállalkozik a szerepre, felölti bohós ruháját és elmegy a beteghez. A kis beteg révedező tekintete valósággal felragyog mikor meglátja az ágyánál mókázó bohócot. Szorongó szívvel ülnek körül az orvossal együtt egész éjszaka a kis beteg ágyát. A bohóc mókákkal ráveszi, hogy orvosságot szedjen és mire hajnalodott a lázas kis beteg jótékony álomba merül. Boldogan rebegnek halát a nagyszülők a nemes-szívi bohócnak. 175

* A cigányvér című szenzációs drámát, melynek vezetését Asta Nielsen játssza, pénteken mutatja be az Uránia színház. A páratlan látványosságra már most felhívjuk a közönség figyelmét. 175

* A vasut. (Irodalmi est az Apollóban) Városzerte nagy érdeklődés előzi meg az Apolló színház szerdai bemutatóját. A színház igazgatósága mindent elkövet, hogy a közönség előzetesen megnyilvánuló várakozását minden tekintetben kielégítse. Az Apolló igazgatóságára különben csak a külsőségek várnak, mert „A vasutról” már ismeretes a fővárosi előadások révén, hogy a tudományos darabok kereteit túlhaladja s egy oktatás szempontjából, mint szórakozás tekintetében kiválóan elsőrangú nyújt. A szerzők, Fischer Mór és Járg László amellett, hogy jó vasutasok színes tollú írók is s így minden kvalitásuk megvan arra,

hogy két órán keresztül a közönséget ellássák hasznos kulturismeretekkel s kellemes szórakozással. „A vasut” három felvonáson keresztül oly érdekes, hogy egyetlen pillanatra sem engedi felezabudulni a figyelmet. A szöveget számos mulattató és tanulságos mozgókép és mintegy 200 szép színes vetített kép illusztrálja. Az előadás a kiváló szerzők is jelen lesznek s meguk olvassák fel a szöveget. Szerdán délután 6 órakor lesz az első előadás, a második pedig este fél 9 órakor kezdődik. Jegyeket a torlódás elkerülése miatt délután négy órától kezdve lehet váltani. Az Apolló csütörtökön megismétli „A vasut” előadását. 177

* A színházlátogató közönség figyelmébe. A „Fehér Kereszt” kávéházban fővárosi módra színház után Buffet-színházi vacsora. Naponta elsőrangú cigányzene. 4828

Elhunyt

aradmegyei urileány.

(A trónörökös-pár és Jonescu Melanie.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 7.

Az aradmegyei román társaságoknak nagy hírű szépsége költözött el váratlanul, fiatalága pompázó teljében az élők sorából. Jonescu Melanie, a halmágyecsi jegyzőnek Jonescu Györgynek szépséges leánya hirtelen meg tegnap délután szülei halmágyecsi lakásában. Nyolc nap előtt betegedett meg a szép Melanie. Az orvos agyhártyagyulladás állapított meg és a romboló betegség rövid egy hét leforgása alatt megölte a 24 éves viruló szép leányt. Temegetésén, amely holnap lesz Halmágyecson, a román társadalom részvéte kíséri sirjába Jonescu Melaniet.

A gyászborult halmágyecsi jegyzői lak tündérének, a tipikus román bűbáju Melanienak nevét sokat emlegették két év előtt, amikor a fiatal leány egy kissé belejátszott a nemzetközi politikába. Sinajában, a román királyi pár kedvenc nyaralóhelyén, ahová sűrűn járnak a magyarországi román családok is, töltötte az 1909. esztendő nyarát Jonescu Melanie több aradmegyei jómodu családdal, így Bocu Szevernével, aki különben a sinajai polgármesternek Manolescunak a leánya.

Ferenc Ferdinánd trónörökös feleségével Hohenberg Zsófia hercegnővel éppen ezen a nyáron tette meg emlékezetes romániai látogatását. Amidőn a trónörökös pár Károly román király látogatására Sinajába érkezett, a fogadtatásnál szerepelt Jonescu Melanie is, aki virágcsokrot nyújtott át a trónörökösnek. Délután a trónörökös pár tiszteletére nagy ünnepély volt Sinajában és ekkor újból találkozott Jonescu Melanie Ferenc Ferdinánd trónörökösrel.

A délutáni ünnepélyen ugyanis Anghel prahovai prefektus bemutatta a szép leányt a román királynénak s ez felhívta a trónörökös figyelmét a román nemzeti viseletben levő Jonescu Melaniera:

— Engedje meg, Fenség, hogy egyik román alattvalómat bemutassam.

A trónörökös rendkívül kedvesen fordult Melanéhoz.

— Honnét való kegyed?

— Magyarországi román nő vagyok, — felelte a leány — és boldog vagyok, hogy fenségedet üdvözölhetem.

A beszélgetés németül folytatódott.

— Ott is ilyen szépek ezek a nemzeti táncok s a viseletek?

— Ezek mind a mi vidékünkön való, fenség, a táncok is, meg a viseletek, a hol sokkal szebbek is vannak, — mondta ragyogó szemmel Jonescu Melanie.

A trónörökös később Erzsébet román királyné figyelemztetésére magyarul beszélgetett Jonescu Melanival, aki bátran felelt és nyílt

szívvel vázolta a magyarországi román földmivességi helyzetét.

Ferenc Ferdinánd véül kezét nyujtva e szavakkal vált el a szép halmágyesuci jegyzőleánytól:

— Igazán örültem, hogy megismerhettem.

— En is nagyon boldog vagyok, hogy megismerhettem fenségedet, mert mindnyájan tudjuk, hogy fenséged szereti a románokat.

Az ezt folyamán ismét találkozott a leány a trónörökösrel, aki ekkor már neje társaságában volt. Jonescu Melanie a trónörökösnet magyarul szólította meg, Hohenberg Zsófia azonban csak néhány tört magyar szóval válaszolt neki.

A sinajai találkozóról nemcsak Jonescu Melanie emlékezett meg, hanem a trónörökös is. A következő évben a trónörökös kabinetirodájától levél érkezett Halmágyesucra: Ferenc Ferdinánd és Hohenberg Zsófia küldötték meg aláírással ellátott fényképüket a szép Jonescu Melanienak, aki kegyelettel őrizte a fenséges pár kitüntető ajándékát.

HIREK.

Derna és Tripolisz török kézben.

— Válasz az annexió kiáltványra. —

Távíratok tudósítás.

Az olasz király tegnap közbirre tette, hogy annektálta Tripoliszt és Kizenaikát. A törökök ma avval válaszoltak erre a korai kiáltványra, hogy visszafoglalták Darnát és Tripolisz erődjait. A harctérről ezeket jelentik:

Konstantinápoly, november 7. A hadügyminisztériumba érkezett táviratok szerint törökök és arabok (rendkívül heves ostrom után visszafoglalták az olaszoktól Darnát. A kormány hivatalos táviratokat is kapott, amelyek szerint az olaszok vesztesége ötszáz halott, ezenkívül tizennyolc ágyú és ötezer láda hadiszer. A törökök és arabok vesztesége nyolcszáz halott és száz sebesült.

London, november 7. Most már valamennyi tripoliszi erőd a törököt kezében van. A fontos Bumeliana oázis is az övék. Minthogy ennek az oázisnak vitzartójából táplálják Tripoliszt, az olaszokat a hadihajókról kell vízzel ellátni.

London, november 7. Több angol hadihajó Maltában minden peroben készen áll arra, hogy Tripoliszba induljon. Tripoliszból riasztó hírek érkeznek. Az olaszok minden vonalon vereséget szenvedtek s ha a törökök visszafoglalják Tripoliszt, senkinek élete sincs biztonságban. A maltai admirális ezért az angol alattvalók életének megóvására megtette az intézkedéseket. A Caeppen nevű amerikai hadihajó szintén elindult Tripoliszba. A török tüzéség körülbelül két kilométernyire van Tripolisztól és ágyuzza a várost. Egyik ágyugolyó az olasz vezérkari tisztek tanácskozhelyét is elérte. A kórházak zeufolva vannak kolerabetegekkel.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Jólát: Hűsülédes és helyenként eső várható. — Távíratok prognózis: Hűvös, elvélve csapadék. — A hőmérséklet déli tizenkét órakor 10.6 Celsius fok.

— Dassewffy püspök hagyatéka. Temesvárról jelentik: Dassewffy Sándor, a csanádi római katolikus egyházmegye néhai püspöke végrendeletében, mi t annak idején részletesen jelentették, a különféle egyházi célokra és rokonnak hagyományozott összegeken túl fennmaradó vagyonának felerészét a csanádi egyházmegyére, másik felét a temesvári új kórházra hagyta. A hagyatéki eljárás most fejeződött be egy, Plaussich Mátyás királyi közjegyző irodájában lefolyt beszava-

tolási tárgyalás formájában. Wittenberger Antal kanonok előterjesztette a számadásokat, amelyek igen eklatáusan cáfolják meg azt az annak idején célzatosan terjesztett hirt, hogy Dassewffy püspök után kevés anyagi érték maradt. A lefolytatott hagyatéki eljárás eredménye ugyanis az, hogy Dassewffy püspök hagyatéka meghaladja az egy millió koronát. Ebből a végrendelet értelmében kifizettek négyszázezer koronát. A temesvári kórházban alkalmazott apácák jobb ellátására jut a püspök végakarata szerint ötven ezer korona. A fennmaradó összegből háromezrezer korona jut a felépítendő új temesvári kórházra és ugyanilyen összeg a csanádi egyházmegyének.

— Aradi huszárszázad áthelyezése Pancsovára. Evekkel eselőtt Pancsova lovascsapatoknak volt az állomáshelye. Katonai szempontokból a hadvezetőség megszüntette a pancsovai lovasgarnizont, de most adminisztratív okok miatt újra kénytelen azt felállítani. A hadügyminisztérium, mint azt megirtuk, ellátta gépfegyverosztálylyal az aradi 12. huszárezredet és azt a vármegye tulajdonát alkotó huszárlaktanyában helyezte el. Minthogy azonban Aradvármegye nem hajlandó az így megnagyobbodott lovascsapatok részére megfelelő lakóhelyiséget építeni, a hadvezetőség úgy határozott, hogy a gépfegyverosztályt Aradon hagyja, de a huszárszázadot Pancsovára helyezi át. Ez utóbbi helyen tegnap a katonai kicestár és polgári hatóságok képviselőiből álló vegyes bizottság jelent meg és a várossal folytatott tanácskozás után megállapodott az odahelyezendő század lakóhelyeit illetőleg. Még nincs megállapítva, melyik század kerül el Aradról.

— A Boros Béni-téri háziurak a fatelepek ellen. Ma délelőtt Schill József vármegyei főjegyző vezetésével népes küldöttség jelent meg Varjassy Lajos polgármesternél, részint azért, hogy megköszönjék amiért a Boros Béni-téri háztulajdonosok kérelmének értelmében sikra szállott a Czukor-féle fatelep kihelyezését javasoló tanácsi határozat mellett, másrészt, hogy kérjék a tanácsot, utasítsa el az utóbb beadott engedélymeghosszabbítási kérvényeket. A küldöttség szóoka: Schill főjegyző egy memorandumot is nyujtott át a polgármesternek, melyben rámutatnak, hogy a közgyűlésnek nem volt joga az érvényben lévő szabályrendelettel szemben Czukor László engedélyének meghosszabbítására. A polgármester ígéretet tett, hogy a kérdésben a felfogás nem változott és a jövőben is a fatelepek kihelyezését fogja sürgetni.

— Képviselői afférja Budapestről jelentik: Justh János ma a Házban állítólag olyan kijelentést tett, hogy Ertsey Péter munkapárti képviselőt lelövi mint egy kutyát. Emiatt Ertsey Vojnich Sándor és Telegdy József utján provokálta Justhot, aki holnap nevezi meg seégeit.

— Halálozások. Pika József Neu nagyári főpintér 7-én hajnali 2 órakor meghalt. Temetése 8-án d. u. 8 órakor lesz Kossuth-utca 33. számú gyászszobából.

Lukhaup Ádám, a Temeshidagkúti takarékpénztár igazgatója, Temesmegye törvényhatósági bizottságának tagja tegnap 56 éves korában meghalt.

Magyary Ferenc aradi gépgyárost ma délután temették el a Zrínyi-utcai gyászszobából. A temetésen nagy közönség vett részt. A függetlenségi párt szép számmal volt képviselve az érdemes függetlenségi férfi végítészességén. Vizer Lajos a függetlenségi párt nevében bucsuztatta el a halottat. A temetésen többek között megjelent Varjassy polgármester és Dálnoky Nagy Lajos.

— Jegyzők fegyelmi ügyei. A megyei közigazgatási bizottságból kiküldött fegyelmi választmány ma délelőtt Urbán Iván főispán elnökelete alatt két kisebb fegyelmi ügyet tárgyal. Mind a kettőben jegyzők ellen folyik az eljárás. Budai Zsigmond nadabi községi jegyzőt az alispán 30 korona bírságra ítélte fegyelmi vétség miatt azért, mert Budai egy nadabi lalostól gyámügyben két homlokegyenest ellenkező bizonylatot állított ki. Először kedvezőtlen bizonylatot adott, majd nyolc hónap mulva azt írta az újabb bizonylatba, hogy már egy év előtt derék, becsületes ember volt az illető.

— A fegyelmi büntetést a választmány is megerősítette, mert határozottan elítélendőnek látta, hogy a községi bizonylatok hitelét ilyen esetekkel lerontsák. — A második fegyelmi eljárást a galsai községi előjáróság három tagja ellen indították, akiket az a vád terhel, hogy a községi számadásokat, könyveket rendszertelenül, hanyagul vezeték. Emiatt Fóthi Zoltán községi jegyző, Mara községi bíró és Fridán Péter községi pénztáros ellen indult meg a fegyelmi eljárás, amelynek során a két utóbbi 40 korona, a községi jegyzőt pedig 100 korona bírságra ítélték el. A fegyelmi választmány is jóváhagyta a fegyelmi büntetést.

— Alpár Irént, a Vigszínház kiváló művésznőjét tudvalevőleg egy esztendővel eselőtt olyan katasztrófa érte, amely a legnagyobb emberi csapások közé tartozik: elvesztette a szeme világát. Emiatt meg kellett válnia attól a művészhajléktól, amely számára nemcsak rengeteg dicsőséget, hanem biztos megélhetést is nyujtott. Teljesen világtalan állapotában se akart azonban embertársai terhére lenni, nem kívánta a szánalom-kenyeret, hanem folytatta a munkát. Tehetségét egyéb kulturális célok szolgálatába szegődítette s most Aradon keresi munkája gyümölcsét. Kétségtelen, hogy úgy mint más nagy vidéki városban, az aradi publikum körében is rokonszenvvel fogadják a szánalomramélto és támogatót érdemlő művésznőt.

— Vedekezés a kolera ellen. Tisch Mór dr. városi tiszti főorvos a közigazgatási bizottság mai ülésén azt jelentette, hogy az egészségügyi viszonyok a múlt hónap folyamán betegségek és halálesetek szaporodása következtében hanyatlottak. A kolera elleni vedekezés sikerrel jár, amennyiben az orvosi hivatal a rendőrséggel karöltve különösen köztisztasági intézkedések által hathatósan állt ellen a baj behurcolásának.

— Pekingben a kínai forradalmársereg. A dia talmas kínai forradalom már a fővárost is meghódította, amint ez az alábbi táviratok hírl hozzák. Sanghájból jelentik, hogy a fölkelők tizenkét órai rendkívül véres harc után elfoglalták Pekinget. Három mandzsu ezred a fölkelőkhez csatlakozott. A külföldieknek eddig nem lett hántódásuk. Sok mandzsu ember öngyilkos lett. Csing herceget elfogták. A császár és a régens elmenekült Pekingből. A csapatok mind egyesültek a fölkelőkkel. A tizenkét óráig tartó harcrol még nem érkeztek részletek. Ugy látszik, hogy a császári testőrségnek legnagyobb része szövetkezett a fölkelőkkel és hogy csak a mandzsu-ezredek maradtak hívek a császári házhoz. A Reuter ügynökség jelenti Pekingből ma reggel két órakor föladott távirattal: Csai Hsuan herceg, a régens testvére, aki 1910-ben a haditengerészet tanulmányozására Európába küldött bizottság vezetője volt, három nap óta eltűnt. A hercege, aki a tengerészeti miniszter helyettese volt, ez állásából több hónapot át szabadságot tart. Azt hiszik, hogy a herceg megszökött. Ez a jelentés lehetett a forrása annak a Sanghájban elterjedt hírenek, hogy a főváros a lázadók kezébe került és az udvar elmenekült.

— A báró és az agyonlőtt erdész özvegye. *Sátoraljujhelyről* jelentik: Kevéssele ez előtt történt, hogy Burg Miksa báró szász arisztokrata *Szojka* András erdész társaságában *Andrássy Géza* gróf ortoványi birtokán vadászott s vadászás közben az erdészt véletlenségből agyonlőtte. A báró ellen megindult vizsgálat során kitént, hogy őt a szerencsétlenségért felelősség nem terheli s így a királyi ügyesség megszüntette ellene az eljárást. A báró három nap előtt értesült a vizsgálat eredményéről *Steinfeldben* (Szászország) s dacára annak, hogy teljes ártatlansága kiderült, az agyonlőtt erdész özvegyének ma negyven-ezer koronát küldött.

— Mentőtanfolyam az aradi Kamarában. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamarának legutóbb tartott teljes ülése elhatározta, hogy a helybeli kereskedelmi és ipari vállalatok részére a baleseteknél nyújtandó első segélynél szükséges tudnivalók elsajátítására mentőtanfolyamot rendez. Erre a kamarát az a tapasztalat vezette, hogy ipari baleseteknél a sérült minden segély nélkül hevert ott, ahol a baleset érte, anélkül, hogy társai vagy a művezetők hozzá mernének nyulni. Ezért mire az orvosok megérkeztek, az állapota esetleg tetemesen rosszabbodik, holott egy egyszerű nyomással vagy kötással a sérült helyzetén lényegesen javítani lehetne. A Kamara által rendezendő tanfolyam a kamarai székházban fog megtartatni, részt vehet rajta minden helybeli önálló iparüző, továbbá kereskedelmi és ipari vállalatok tulajdonosai, tisztviselői, művezetői és munkásai, még pedig ugyanazon vállalatból vagy műhelyből egyszerre többen is. A tanfolyam ingyenes; vezetője *Hecht Arnold* dr. városi kerületi tisztviselő orvos lesz. Előadások hatenként 2-szer vagy háromszor, este fél 7-től fél 8-ig fognak tartani és az egész tanfolyam tartama 5-6 hétre van tervezve. Jelentkezéseket a Kamara folyó hó 15-ig a kamarai irodában (gróf *Apponyi Albert* körút 11. szám) akár személyesen, akár egyszerű levél, akár telefon útján (szám 105) elfogad. Kívánatos azonban, hogy a résztvevni óhajtok az előadásokon szorgalmasan és állandóan jelen legyenek.

— Megtámadott aradi uri leány. Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy a városnak közbiztonsági szempontból legelhanyagoltabb s így legveszedelmesebb része a Rácváros. Ma már a Rácváros bármely részén még éjjel is a legnagyobb biztonságban sétálhat az ember, utcai fényesen ki vannak világítva s majdnem minden második sarkon rendőrszem van. Ellenben azok, akik az *Apponyi Albert* körúton, vagy környékén laknak, este vagy éjjel csak revolverrel mernek hazulról kimozdulni, vagy hazamenni. Állíthatjuk, hogy a város legveszedelmesebb része ez, a Belváros közepén, a korszól alig pár lépésnyire. Sehol egy rendőrszem, a gázlámpák óvatos távolságban vannak egymástól, nehogy az egész utvonalat véletlenül bevilágítsák. Rövid időn belül a harmadik támadásról számolnak ma be, mely a városnak ezen a részén történt. Nemrégiben egy uriaszonyt támadott meg egy suhanc fényes nappal, ma pedig ismét hasonló merényletet követtek el. Tegnap este hat órakor egy urileányt, ki hazatérőben volt, egy suhanc megtámadott. Az utcán nem volt egy lélek sem s így a megtámadott leány egyedül, védtelenül, a legveszedelmesebb helyzetben volt. Sikoltozni kezdett, mire egyik házból két-három lakó kirohant. A merénylő, embereket látva, elszaladt. Este hat órakor, mikor mindenütt a legélénkebb a forgalom, az *Apponyi-körút* már annyira sötét, hogy egész bátran grasszalhatnak ott, támadhatnak meg védtelen embereket, s igazán nem a merénylő jóakarata, vagy a rendőrségen mulott, hogy a megtámadott nő sikoltozását védtelenül egyik házból meghallották s segítségére siettek. Érthetetlen, hogy a rendőrség miért nem méltányolja a környék lakóinak kérelmét s miért nem helyez egy őrszemet a *Petőfi-utca* és *Apponyi Albert-körút* keresztezéséhez.

— Családi háborúság. Idősebb *Feilen Mihály* temesújfalui vagyonos parasztgazda együtt lakott fiával ifj. *Feilen Mihállyal* és vejével *Rosz Ádámmal*. A három család közt állandó volt a viszálykodás s nem ritkán ütlegelték is rokonai az öreg *Feilent*. Legutóbb magint összeverekedtek s idb. *Feilen Mihály* verekedés közben oly súlyos sebeket kapott, hogy pár napi kintlódás után tegnap meghalt. Fia és veje ellen megindult a vizsgálat.

— A legjobb hírnevű *Adler* s *Fügel* gyártmányu pénzszekrény gyár képviselőjét *Arad* és vidéke részére átvetttem. Amidőn ezt az érdeklődő t. vevőközönség szives tudomására hozom, értesítem egyben, hogy cégem jó hírnevén kívül garanciát nyújt az is, hogy csak teljesen új és a legjobb anyagból épített pénzszekrények kerülnek forgalomba. Számos aradi elsőrangú elismerés igazolja a cég szoliditását és gyártmányának kitűnőségét. *Siera Sándor*. E-zsébet királyné-körút 37. 5461

— A *Biró-féle „Havasi Gyopár Crém Parisban*. Egy elsőrangú és kiváló magyar szépitőszernek a kiténtetéséről értesülünk. A párisi higienikus kiállításon a *Grand Prix* érdemkeresztjével, aranyéremmel és díszoklevéllel tüntette ki a zsűri a dr. *Biró-féle „Havasi Gyopár-Crém“* készítményeket. E magas kiténtetés felülmúlhatatlan és legjobb arcápoló-szereket érte és ezzel szinte bebizonyítva látjuk, hogy kozmetikai termékeinkért nemcsak restelkednünk nem kell a külföld előtt, de azok helyüket megállva, versenyképesek is. 5098

— Egy *Kárpáti-féle* fejfájás elleni pastilla 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél *Kárpáti János* gyógyszerárában *Arad*, *Boros Béni-tér*. 4676

— *Perzsaszőnyeg raktáram* *Weitzer János*-utczában, leányiskola épületében — a főpostával szemben — megnyitottam. Tisztelettel: *Schwarz Zsigmond*. 4867

— Üzleti könyvek nagy raktára *Kerpel Izsonál*. — E cég vesz könyvtárakat és hangjegyeket. 4871

— *Francia likőrök* legbiztosabb készítésére — házilag — a likőraroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek és Weisznál*. 4510

VIDÉK.

Diszelnök választás. Id *Werner Adolf* újszentannai kereskedő ma hosszú idő óta fennálló üzletét eladta. *Werner* beköltözik *Aradra* s ezért lemondott az újszentannai izraelita hitközségnek viselt elnöki állásáról, melyet huszonöt éven keresztül töltött be. A hitközség örökös diszelnökévé választotta meg volt érdemes elnökét.

Teher-automobiljáratok *Brád-Dáva* között. A rég óhajtott teher-automobiljáratok, melyek a *Brád-Dáva-Abrudbánya* közti forgalom könnyebb, gyorsabb és olcsóbb lebonyolítását vannak hivatva elősegíteni már megvalósulnak. A munkálatok nagy gyorsasággal haladtak előre, úgy hogy a teher-automobiljáratok ünnepélyes megkezdése ma ment végbe a minisztériumok képviselőinek és a dávai államépítészeti hivatalfőnököknek jelenlétében.

TANÜGY.

(—) A nyilvános kereskedelmi tanfolyam megnyitása. Az *Aradi Kereskedők Köre* által létesített nyilvános kereskedelmi tanfolyamot ma este nyitotta meg *Somogyi Gyula* dr. a felső kereskedelmi iskola igazgatója, ki hosszabb beszéd keretében ismertette az eddigiektől teljesen eltérő állami felügyelet alatt álló tanfolya-

mot. Utána *Meer Armin* a *Kereskedők Köre* nevében mondott buzdító szavakat. Az első előadás szerdán este fél 9 órakor lesz a felső kereskedelmi iskola felső A) osztályában. A rendes tanórák hétfő, szerda és péntek este fél 9 órától 10-ig, azonkívül vasárnap d. e. fél 11-től 12 óráig lesznek.

(—) *Aradi Zenekonzervatorium*. Énekkar iskola csütörtök d. u. 3 órakor. Bírati lehet mindennap 3-6 óráig az irodában. 5450

Afrikai házasság a Lipótvárosban.

— *Strasser Richárd* esküvője. —

(Fővárosi levél.)

Még a *Lipótvárosban*, ahol a milliók állítólag levegőben usznak és naponkint randevut adnak egymásnak a *Gerbaudnál*, vagy a *Vigszínház* előtéri páholyaiban, ahol nyolc-tíz millió koronáról olyan természetesen beszélgetnek, mint a közönséges kávéházi halandó a mindennapi kávéjáról, — ismételjük; még a *Lipótvárosban* is izgalmas föltűnést fog kelteni az a tagadhatatlanul nem mindennapos hír, amely a *Széchenyi-Vanderbilc* eseténél is szenzációsabb. Mert ezuttal nem egy közönséges lipótvárosi házasságról van szó. Nem három-négy-nyolc millióról. Az ilyenről öt percig se regélnek a *Lipótvárosban*. Most a milliók légiója veszi szárnyára a lipótvárosi aranyifjúságnak egyik ismert és kedvelt tagját, aki — *Lipótvárosban* így szokták mondani — nem lehet más, mint *Strasser Richárd*, a *Berger* testvérek kandarmalom cég tulajdonosa, fia kisbabaú *Strasser Sándornak*, a *Strasser és König* cég baltagjának a *Concordia* gőzmalom és a *Hotelbank* igazgatósági tagjának, a *kikindai* gőzmalom elnökének stb. stb.

Strasser Richárd nem is *Amerikából* nőül, ami ma már egészen közönséges dolog, hanem *Afrikából* hozza bájos, előkelő és dasgazdagnál több menyasszonyát, aki viszont lánya *Albu* afrikai milliomosnak, az *Albu és Eckstein* johannisburgi cég baltagjának, aranybányatulajdonosnak, finanszeninek, stb. stb.

Az öreg afrikai aranybányatulajdonos megtehetősen gazdag ember. Számokban ötszáz millió koronára rughat a vagyona. Esetleg még több, talán egy milliárd is van, ami akkor is szép vagy, ha hat gyermek között kerül szétosztásra.

Strasser Richárd, a délceg lipótvárosi fiatal ember, *Johannisburgban* ismerkedett meg jelenlegi menyasszonyával. A *Schweiger* és társa export cégnél tanult és eközben gyuladt szerelemre, ami a szép *Albu* kisasszony részéről visszazásra talált.

Az afrikai milliomos család néhány hónap előtt *Londonba* költözött. Itt újból meglátogatta őket *Strasser Richárd* és végtelges megegyezés történt a házasságra nézve. Hogy *Budapestben* a *Dohány* utcában lesz-e az esküvő, vagy a *Johannisburgi* rabbi adja-e össze a fiatal párt, erre nézve nem történt még megegyezés. Valószínűleg *Londonban* lesz a lakodalom.

Ez egyébként nem is fontos. Itt az a fontos, hogy a *Lipótvárosnak* ismét közér témája van és hogy a lipótvárosi gavallérok bizonyos lenézéssel tekinthetnek a mánás kaszinó felé, amely még mindig *Amerikánál* tart s megelégszik rongyos negyven-ötven milliókkal.

Bakács Miksa

angol női divat-terme Arad, Kazinczy-utca 12.

Maidt és Schrodt

Arad, Andrassy-tér 17.

(Reinhart-ház.)

Férfi kelengye óriási választékban.

Nagy raktár nyakkendő különlegességekben — Férfi felöltők, Raglanok és gummi kabátok 80 koronától. 2168

Intézeti flu kelengyek dus választékban.

Szabott árak! — Szolid kiszolgálás!

Városi és megyei telefon 768

Mit használjunk

hajhullás és fejkorpa

ellen

3611

Mint a hajhullás és korpaképződés leg-hatásosabb ellenszere a világhírű Dr. William Patterson-féle szagtalanított és többszörösen rectificált petroleum kivonat van elismerve. Ezen kivonat a forgalomban

Dr. William Patterson American Hair Petrol

néven szerepel. Egy üveg ára 2 korona.
Kapható Aradon

Hánzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria

Weitzer János-utca 2. sz.

Magyarországi főlerakat: Barabás és Stefanovits
droguisták, Budapest, Alagut-utca 5. szám alatt.

Ujradí gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujradí, november 7.

Ma, midőn a téli időjárás beköszöntése már indokolt lenne, enyhe időnk van, ami azonban nem volna baj, azonban félős, hogy később megboszulja magát az idő.

A vetésekről eddig kedvezően nyilatkoznak.

A gabonaüzlet irányzata lanya.

Elkelet a mai piacon:

1000 mm. buza 11.00—11.20

800 mm. új tengeri 7.60—7.80

Névleges jegyzés:

— mm. rozs 9.20—9.30

— mm. árpa 8.40—50

— mm. zab 8.80—9.—

ó tengeri 9.—

As árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, november 7.

Készáru.

Amerika 1-el olcsóbb. Kínát, vételkedv mérsékelt, 25 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

As árak 50 kilonként számítva:

Határidő.

	Déli sziat	2 órai sziat
Buza 1912. áprilisi	11.82—11.83	11.83—11.84
Rozs 1912. áprilisi	10.37—10.38	10.38—10.39
Tengeri 1912. májusi	8.53—8.54	8.53—8.54
Zab 1912. áprilisi	9.62—9.63	9.66—9.67

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. november 7.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	10.95—11.00
77	—	—	11.05—11.10
78	—	—	11.10—11.15
79	—	—	11.20—11.25

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	10.85—10.90
Rozs	—	—	9.30—9.35
Árpa	—	—	8.40—8.45
Zab	—	—	8.55—8.60
Tengeri	—	—	8.70—8.75

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— November 7. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	110.70
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	90.75
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	79.—
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₁₀₀	91.50
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyerebménysorsjegy kölcsön	226.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	158.—
Osztrák járdék papírban	91.50
Osztrák járdék ezüstbe	94.75
Osztrák járdék aranyban	115.25
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	91.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	167.—
Osztrák magyar bankrészvény	19.80
Magyar hitelbank-részvény	842.75
Osztrák hitelintézeti részvény	648.25
Osztr.-magy.-államvasúti részvény	733.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.20
Német birodalmi márka	117.80
London vista	241.17 ¹ / ₂
Páris vista	95.87 ¹ / ₂
20 márkás arany	23.54

Kőbányai sertésplac.

Nov. 7.

November 6. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 149—152 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 158—160 fillér. Közép (páronként 240—280 kg.) 164—172 fillérig.

Sertéslétszám: 1911. évi november hó 3. napján volt készlet 27380 drb. — 1911. november hó 5-én felhajtott — drb., — 1911. november 5-én elszállított 243 drb., — 1911. nov. 6. napjára maradt készletben 27137 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: lanya.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szerdán, 1911. november hó 8-án

B) bérlet

B) bérlet

Az ördög.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

László	Várnai Jenő.	Elza	Harmath J.
Jolán	Novák Irén.	Selyem Cinka	Vendrey V.
János	Delli Lajos.	András	Ajtay Odón.
Az ördög	Szendrey M.	Kővér asszony	Benkőné P.

Kezdeté este 7/8 órakor.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Béres Simony-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szerdán, 1911. november 8.

1. Maxi Párisba utazik. Komikus. — 2. Áruház Pensylvániában Természet után. — 3. A kémnő hőstette. Dráma. — 4. Az anyós liszije. Humoros. — 5. Bálna vadászat Eredeti felvétel. — 6. A bohóc, mint orvos D áma. — 7. Pali cipősarka. Humoros.

Előzetes jelentés: Folyó hó 10, 11, 12, 13 án „A cigányvör” Asta Nielsennel, kizárólagos joggal 3 felvonásban.

Előadások a. a. 7/8 óratól kezdve este 11 óráig

Árnyak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A bérjegyek kérések a nézőtérben kalap nélkül megjelenni.

As előadások tartama 2 óra.

As előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma szerdán, 1911. november 8-án:

A budapesti Urania tudományos színház vendégjátéka.

A VASUT.

Három felvonásban, 195 színesen vetített képpel és számos mozgófényképpel. Irta: Fischer Mór és Jörg László dr.

Előadások délután 7/8 óratól.

Árnyak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártkör 1 kor. I. hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyzedőknél.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Sorsjegy. Pankota. Még eddig egyiket sem huzták ki.

Naptár. Tisztelettel felkérjük mindazokat, akik helyben valamint a vidéken a naptárra vonatkozólag a pótlás végett megküldött ívet eddig be nem küldötték, sziveskedjenek azt a naptárnak idejekorán való elkészítése érdekében sürgősen hozzájuk juttatni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj iparjogok, megszünt iparjogok. Arad város rendőrkapitányi hivatalában vezetett nyilvánítás szerint az iparjogok állományában az elmúlt héten a következő változások történtek: Uj iparjogot nyertek: Zsigri János fufűrészelő S. Rózsa u. 11, Pitár Pál báltisztító G. Martinovics u. 2, Kriszta Nikodém bádogos Illés u. 60., Németh Imre onkorka kereskedő (fiók) Andrassy tér 20., Göröngyi András szeméthordó Illés u. 86., Lineberger Károly és Böhm Béla szivarkakereskedők Szabadság-tér 21., Wiszniczky Zsiván kovács Fejsze u. 2., Rácky Agoston szállodás Deák Ferenc u. 1., Ujlaki Ferenc szabó S. Rózsa-utca 15, Balázs Antal cipész Demeter u. 121, Ceiter Rezső rövidárkereskedő Kazinczy-utca 1. Beszüntette iparját: Vrágovits Péter sütő Választó-utca 66., Meester Jánosné szatócs Thököly-tér 3., Varga János asztalos Szeglet u. 17, Hold Ferenc kovács Borona u. 21. Langer Aranka női szabó Erzsébet körút 20, Binetz János kőműves Templom u. 43, Özv. Vas Mátyásné szállodás Deák Ferenc u. 1, Farkas Gyula szeméthordó Legelő sor 9.

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruhaza
Arad, Jozsef főherceg-ut 3., (a Kosuth szoborral szemben.)

Nagy választék!!!

3602

Olcsó árak!!!

Külön osztály mértékszerinti rendelésekre.

A lelegegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY MENYHÉRT

ÉS TÁRSA

Női felöltők

Áruházában

TELEFON:
855.

ARAD

ANDRÁSSY-TÉR 8

á Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Értesítjük a n. é. hölgyközönséget, hogy a lelegegánsabb téli Modelljeink teljes számban raktáron vannak, melynek megtekintését kérjük.

SPECIALIS
ORVOSI LABORATORIUM

SZABADSÁG-TÉR 2. SZÁM ALATT.

A vizelet vegyi és bacterologiai vizsgálata (gonococcus, coli stb.), spirocheta és ondivizsgálatok, a bőr függelékeinek (haj, köröm stb.) és efflorescentiáinak górcsövi vizsgálata a

WASSERMANN-FÉLE VÉRVIZSGÁLAT

a legnagyobb gonddal és a legmodernebb laboratoriumi segédeszközökkel végeztetnek.

Dr. WERNER SÁNDOR,

urologus és bőrgyógyász. 5220

Barthl János

épület és műlakatos
Arad, Rákóczi-utca 9

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m.:

épület-vasalásokat, vaskerítéseket, sirrácsoakat, takaréktűzhelyeket és minden javításokat pontosan és jutányos áron.

Költségvetéseket úgy helyben, mint vidéken díjmentesen készít.

Jó házból való fiu tanulólul felvétetik. A n. é. közönség becses pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

5206

Barthl János.

Alkalmi vételek és eladások

Ékszer-tárgyakban

szuny és esztétikumokban, Arad legnagyobb óra- és ékszerártaára

Deutsch Izidor

írás és ékszerész

Wetzler János-utca, Minorita-palata.

Zálogcédulák

szuny és esztétikumok, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb áron megvételnek vagy más tárgyra átcsereeltetésre

TELEFON 433.

TELEFON 433.

Földbirtokosok!

5044

Háztulajdonosok!

Folyósítunk gyorsan

a legelőnyösebb feltételek mellett jutalék előleg nélkül, a becsérték 2/3-áig

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOG KÖLCSÖNÖKET ÉS VESZÜNK BIRTOKOKAT PARCELLÁZÁS CÉLJÁBÓL.

Kivánatra főtisztviselőnket személyes tárgyalás céljából saját költségünkre kiküldjük.

PROPPER és ÖRLEI bank- és váltó-üzlet Budapest, Andrassy-ut 32.

Egyéves önkéntesek

legujabb előírás szerint, legjobban és legolcsóbban felszereltetnek

Kolarits Nándor

Bélmagyarország első és legnagyobb egyenruházati intézetében

Temesvár - Belváros,

Mercy-utca 10. szám.

Árjegyzék és költségvetéssel szívesen szolgálak. Legszolidabb kiszolgálásért cégem régi jó hírneve kezekedik. 3907

Hogy arca szép, fehér, üde és bájos legyen

Benzoetej-cremet 1 korona

Kárpáti-féle

és **Benzoetej-szappant** 70 fillér

vegyen, mert ez a legtökéletesebb és legjobb ártalmatlan szépítőszert.

4671

Fenti szerek eredeti minőségben kizárólag az egyedüli készítőnél:

Kárpáti János gyógyszertárában kaphatók Aradon, Boros Béni-tér 15. (Dangl ház.)

Ha fáj a feje

használjon **Kárpáti-féle pezsgőt**, mely 5-10 perc alatt megszabadítja bármilyen főfájástól és migrántól. 1 üveg 12 adaggal és utasítás-al 1 korona.

Kitűnő gyomortisztító és kellemes ízű a **Kárpáti-féle**

epehajtó,

mely minden fájdalom nélkül gyorsan és biztosan hat. 1 üveg ára utasítással 40 fillér. Postán 12 üveg bérmentve 4 kor. 80 fill.

„TURUL“-CIPŐ

elegáns,
tartós,
jutányos.

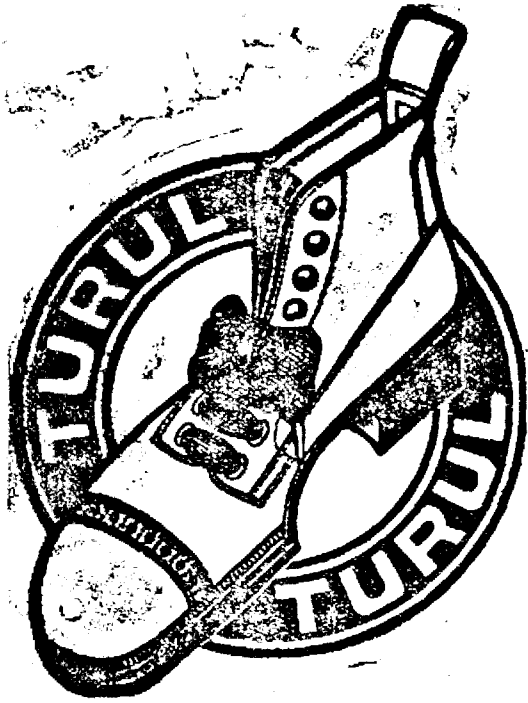
Turul Cipőgyár részv. társ. Temesvár.

Főraktár: Arad, Andrásy-tér 13. Minorita-palota.

Üzletvezető: WEINBERGER EDE.

2932

1200 munkás és alkalmazott Árjegyzék ingyen és bérmentve. 130 fiók a bel- és külföldön.

M. kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1911. október hó 1-től.

Arad-Budapest.								
Állomások	Sv. I-II.		Gy. I-II.		Sv. I-III.		Gy. I-III.	
	Sv.	Gy.	Sv.	Gy.	Sv.	Gy.	Sv.	Gy.
Arad	5:08	6:08	8:28	11:37	4:18	4:51	9:28	12:37
Sotronya	5:22	6:22	8:42	11:51	4:32	5:05	9:42	12:51
Kürtös	5:37	6:37	8:57	12:07	4:47	5:20	9:57	13:07
Lőkősháza	5:51	6:51	9:11	12:21	5:01	5:34	10:11	13:21
Bánhid majsz	6:05	7:05	9:25	12:35	5:15	5:48	10:25	13:35
Országút	6:20	7:20	9:40	12:50	5:30	6:03	10:40	13:50
Kétegyháza	6:10	6:47	9:03	12:38	4:59	5:32	10:49	13:59
Ujkigyós	6:11	6:48	9:04	12:49	5:00	5:33	10:50	14:00
Békés-Csaba	6:24	7:06	9:23	12:59	5:14	5:47	11:04	14:14
Békés-Földvár	6:35	7:09	9:28	1:11	5:19	5:52	11:15	14:25
Mezőberény	6:43	7:09	9:26	1:29	5:22	5:55	11:23	14:33
Gyoma	6:56	7:29	9:42	1:42	5:35	6:08	11:36	14:46
Mesztar	7:07	7:29	9:53	1:44	5:35	6:08	11:36	14:46
Pusztá-Pó	7:31	7:49	10:06	1:42	5:33	6:06	11:34	14:44
Pusztá-Tenyő	7:36	7:56	10:13	1:44	5:35	6:08	11:36	14:46
Szajel	8:02	8:18	10:39	1:28	5:02	5:35	11:00	14:10
Szelesek	8:03	8:19	10:39	1:29	5:03	5:36	11:01	14:11
Ujvárad	8:27	8:34	9:22	1:42	5:16	5:49	11:14	14:24
Tápiószecső	8:48	8:43	9:35	1:44	5:18	5:51	11:16	14:26
Tápiószéle	9:01	8:52	11:10	1:42	5:16	5:49	11:14	14:24
Tápiószőlő	9:19	9:05	11:22	1:44	5:18	5:51	11:16	14:26
Tápiószőlő-Tápiószék	9:26	9:17	11:29	1:42	5:16	5:49	11:14	14:24
Mende	9:49	9:36	11:45	1:44	5:18	5:51	11:16	14:26
Gyömrő	9:54	9:39	11:47	1:42	5:16	5:49	11:14	14:24
Nagykátán	10:13	10:13	12:16	1:44	5:18	5:51	11:16	14:26
Nagykátán	10:27	10:13	12:16	1:42	5:16	5:49	11:14	14:24
Nagykátán	10:51	10:13	12:16	1:44	5:18	5:51	11:16	14:26
Nagykátán	11:08	10:35	12:39	1:42	5:16	5:49	11:14	14:24
Nagykátán	11:22	10:35	12:39	1:44	5:18	5:51	11:16	14:26
Nagykátán	11:37	10:35	12:39	1:42	5:16	5:49	11:14	14:24
Nagykátán	11:46	10:35	12:39	1:44	5:18	5:51	11:16	14:26
Nagykátán	11:53	10:35	12:39	1:42	5:16	5:49	11:14	14:24
Nagykátán	12:17	10:35	12:39	1:44	5:18	5:51	11:16	14:26
Nagykátán	12:23	10:35	12:39	1:42	5:16	5:49	11:14	14:24
Nagykátán	12:30	11:25	1:25	1:44	5:18	5:51	11:16	14:26

Budapest-Arad.								
Állomások	Sv. I-II.		Gy. I-II.		Sv. I-III.		Gy. I-III.	
	Sv.	Gy.	Sv.	Gy.	Sv.	Gy.	Sv.	Gy.
Budapest k.p.u.	11:28	7:05	9:00	9:00	12:20	5:38	9:28	12:37
Kőbánya felső p.u.	11:47	7:21	9:11	9:11	12:30	5:48	9:38	12:47
Rákcsanak	11:57	7:31	9:21	9:21	12:40	5:58	9:48	12:57
Maglód	12:07	7:41	9:31	9:31	12:50	6:08	9:58	13:07
Gyömrő	12:17	7:51	9:41	9:41	13:00	6:18	10:08	13:17
Mende	12:27	8:01	9:51	9:51	13:10	6:28	10:18	13:27
Tápiószőlő-Tápiószék	12:37	8:11	10:01	10:01	13:20	6:38	10:28	13:37
Tápiószecső	12:47	8:21	10:11	10:11	13:30	6:48	10:38	13:47
Nagykátán	12:57	8:31	10:21	10:21	13:40	6:58	10:48	13:57
Tápiószéle	13:07	8:41	10:31	10:31	13:50	7:08	10:58	14:07
Tápiószőlő	13:17	8:51	10:41	10:41	14:00	7:18	11:08	14:17
Tápiószőlő	13:27	9:01	10:51	10:51	14:10	7:28	11:18	14:27
Ujvárad	13:37	9:11	11:01	11:01	14:20	7:38	11:28	14:37
Szelesek	13:47	9:21	11:11	11:11	14:30	7:48	11:38	14:47
Szajel	13:57	9:31	11:21	11:21	14:40	7:58	11:48	14:57
Pusztá-Tenyő	14:07	9:41	11:31	11:31	14:50	8:08	11:58	15:07
Pusztá-Pó	14:17	9:51	11:41	11:41	15:00	8:18	12:08	15:17
Mesztar	14:27	10:01	11:51	11:51	15:10	8:28	12:18	15:27
Gyoma	14:37	10:11	12:01	12:01	15:20	8:38	12:28	15:37
Mezőberény	14:47	10:21	12:11	12:11	15:30	8:48	12:38	15:47
Békés-Földvár	14:57	10:31	12:21	12:21	15:40	8:58	12:48	15:57
Békés-Csaba	15:07	10:41	12:31	12:31	15:50	9:08	12:58	16:07
Ujkigyós	15:17	10:51	12:41	12:41	16:00	9:18	13:08	16:17
Kétegyháza	15:27	11:01	12:51	12:51	16:10	9:28	13:18	16:27
Országút	15:37	11:11	13:01	13:01	16:20	9:38	13:28	16:37
Bánhid majsz	15:47	11:21	13:11	13:11	16:30	9:48	13:38	16:47
Lőkősháza	15:57	11:31	13:21	13:21	16:40	9:58	13:48	16:57
Kürtös	16:07	11:41	13:31	13:31	16:50	10:08	13:58	17:07
Sotronya	16:17	11:51	13:41	13:41	17:00	10:18	14:08	17:17
Arad	16:27	12:01	13:51	13:51	17:10	10:28	14:18	17:27

Arad-Tété.						
Állomások	Gy.		Sv.		Tvé.	
	Gy.	Sv.	Gy.	Sv.	Gy.	Sv.
Arad	12:32	2:14	4:04	7:08	6:32	11:18
Óhalom	2:28	4:15	6:05	9:09	7:38	12:24
Maroscsanak	2:37	4:24	6:14	9:18	7:47	12:33
Székelyháza	2:49	4:37	6:27	9:31	7:59	12:45
Ópályos	2:55	4:43	6:33	9:37	8:05	12:51
Ópályos	3:02	4:49	6:40	9:44	8:12	12:58
M. Radna (6)	1:06	3:15	5:01	7:44	7:29	12:28
M. Radna (1)	1:06	3:25	5:11	7:47	7:34	12:33
Milova-Odv.	3:38	5:28	7:18	10:01	7:46	12:35
Konop	3:49	5:42	7:36	10:19	7:56	12:45
Marosbors	4:06	6:06	7:56	10:39	8:12	12:51
Székelyháza	2:01	4:48	6:38	9:21	8:17	12:56
Kám	2:19	5:08	6:58	9:41	8:35	13:14
Maresillye	2:41	5:30	7:20	10:03	8:53	13:32
Déva	3:07	5:52	7:46	10:29	9:11	13:50
Piski (6)	3:18	6:07	7:57	10:42	9:29	14:03
Piski (1)	3:25	6:14	8:04	10:49	9:36	14:10
Ópályos	3:44	6:33	8:23	11:08	9:54	14:28
Ópályos	4:15	7:04	8:54	11:39	10:25	14:59
Ópályos	4:28	7:17	9:07	11:52	10:38	15:12
Ópályos	4:34	7:23	9:13	12:08	10:44	15:18
Ópályos	4:38	7:27	9:17	12:12	10:48	15:22
Ópályos	4:58	7:47	9:37	12:32	11:08	15:42
Ópályos	5:11	8:00	9:50	12:45	11:21	15:55

Tété-Arad.						
Állomások	Sv.		Gy.		Tvé.	
	Sv.	Gy.	Sv.	Gy.	Sv.	Gy.
Tété	8:18	3:51	5:57	2:05	8:51	4:24
Székelyháza (6)	8:28	4:01	6:07	2:16	9:01	4:35
Székelyháza (1)	8:37	4:10	6:16	2:25	9:10	4:44
Alverson (6)	8:47	4:20	6:26	2:35	9:20	4:54
Alverson (1)	8:56	4:29	6:35	2:44	9:29	4:63
Székelyváros	9:06	4:39	6:45	2:54	9:39	4:73
Piski (6)	9:16	4:49	6:55	3:04	9:49	4:83
Piski (1)	9:26	4:59	7:05	3:14	9:59	4:93
Déva	9:36	5:09	7:15	3:24	10:09	4:103
Maresillye (1)	9:46	5:19	7:25	3:34	10:19	4:113
Zám	9:56	5:29	7:35	3:44	10:29	4:123
Soborsin	10:06	5:39	7:45	3:54	10:39	4:133
Marosbors	10:16	5:49	7:55	4:04	10:49	4:143
Konop	10:26	5:59	8:05	4:14	10:59	4:153
Milova-Odv.	10:36	6:09	8:15	4:24	11:09	4:163
M. Radna (6)	10:46	6:19	8:25	4:34	11:19	4:173
M. Radna (1)	10:56	6:29	8:35	4:44	11:29	4:183
Ópályos	11:06	6:39	8:45	4:54	11:39	4:193
Ópályos	11:16	6:49	8:55	5:04	11:49	4:203
Ópályos	11:26	6:59	9:05	5:14	11:59	4:213
Ópályos	11:36	7:09	9:15	5:24	12:09	4:223
Ópályos	11:46	7:19	9:25	5:34	12:19	4:233
Ópályos	11:56	7:29	9:35	5:44	12:29	4:243
Ópályos	12:06	7:39	9:45	5:54	12:39	4:253
Ópályos	12:16	7:49	9:55	6:04	12:49	4:263
Ópályos	12:26	7:59	10:05	6:14	12:59	4:273
Ópályos	12:36	8:09	10:15	6:24	13:09	4:283
Ópályos	12:46	8:19	10:25	6:34	13:19	4:293
Ópályos	12:56	8:29	10:35	6:44	13:29	4:303
Ópályos	13:06	8:39	10:45	6:54	13:39	4:313
Ópályos	13:16	8:49	10:55	7:04	13:49	4:323
Ópályos	13:26	8:59	11:05	7:14	13:59	4:333
Ópályos	13:36	9:09	11:15	7:24	14:09	4:343
Ópályos	13:46	9:19	11:25	7:34	14:19	4:353
Ópályos	13:56	9:29	11:35	7:44	14:29	4:363

Arad-Temesvár-Jászvásár.				
Állomások	Sv.		Gy.	
	Sv.	Gy.	Sv.	Gy.
Arad	6:15	12:37	4:33	7:11
Újarad	6:28	12:49	4:45	7:23
Németság	6:42	1:05	5:03	7:37
Vinga	6:55	1:18	5:19	7:50
Orcsifalva	7:06	1:29	5:30	8:01
Mercsifalva	7:16	1:40	5:40	8:11
Szentandrás	7:27	1:53	5:52	8:23
Temesvár-Jv.	7:44	2:10	6:09	8:40

Temesvár-Jászvásár-Arad.				
Állomások	Sv.		Gy.	
	Sv.	Gy.	Sv.	Gy.
Temesvár-Jv.	6:00	8:50	3:24	9:38
Szentandrás	6:30	9:08	3:42	9:56
Mercsifalva	6:38	9:22	3:56	10:10
Orcsifalva	6:44	9:32	4:06	10:20
Vinga	6:48	9:43	4:17	

üzletemet felosztatom!

Az áru készletem mélyen leszállított árban kiárusítom. Hatóságilag engedélyezett kiárusításom már megkezdődött.

Tiszta selymek most 98 krajcár.

Ruha-szövetek
Vásznak
Női confectio
Szőnyegek
Szörme-árak

meglepő 5033
olcsó árban kaphatók,
amíg a készlet tart

Hoffmann Sándor

Arad, Színház-épület.
Kérem kirakataimat
megtekinteni!

Mert

Ne fogadjunk el
Má-á-ást!!!

csak óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et ???

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

4891

Mert

puhán tartja

Mert

nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a

legkényesebb izlést
kielégíti és

Mert egy

ÓRIÁS FEDÁK

cipőcrém, mely 4-szer annyit
tartalmaz,

mint egy 30 fillér-ért
más doboz
ebben a drága vi-
lágban az egyedüli olcsóság.

Popper

Testvérek

ujjonnan megnagyobbított

áruházában

mélyen leszállított árakban e héten
eladásra kerülnek:

- 1 vég 23 mtr Rumburgi vászon 4 85 kr.
- 1 vég 23 mtr cérna kanavász 5 95 kr.
- Angol szövet teljes ruhára 2 95 kr.
- Patent bársony ruhára és diszkek minden szín — 65 kr.
- Ponger selyem minden színben — 65 kr.
- Louisien selyem minden színben — 48 kr.
- Himzett blous — 97 kr.
- 5 drb len pohártörő . . . — 97 kr.
- 6 pár női vagy férfi harisnya — 97 kr.
- Női ing Madapolan himzés — 97 kr.
- 12 drb batiszt vagy vászon zsebkendő . . . — 97 kr.
- 1 drb kész alsólepedő varrás nélkül . . . — 97 kr.
- Férfi vagy női ernyő . . . — 97 kr.
- Tigris flanel takaró . . . — 97 kr.
- 2 drb cérna ajour futó vagy millieu . . . — 97 kr.
- 1 drb Jäger triko ing vagy nadrág — 97 kr.
- 1 drb 2 személyes rouge paplan 2 36 kr.

Vidéki rendelések pontosan eszközöztetnek, meg nem felelőt visszavesszünk és a pénzt visszatérítjük.

5205

Popper

Testvérek

Arad, Forray-utca

(Gróf Hunyady-palota.)

APRÓ HIRDETÉSEK
folytatása.

ÜZLETEK.

Üzlethelyiség lakással
(60 év óta fűszerkereskedés, amit most Iszekutz Károly ur bír) A Szent Pál-utca 8. sz. házban a sarokbolt, esetleg 8 szobás lakás és pincehelyiség együtt 1912. május 1-ére kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál, az első emeleten.
5400

Jómenetelű,
14 év óta fennálló szatócüzlet betegség miatt előnyös feltételek mellett helyben átadó. — Cim a kiadóhivatalban.
5389

Kiadó
sarok üzlethelyiség, szép világos, ugyanott 2 butorozott utcai szoba Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető.
5183

Elegáns, sikkes férfi ruhákat
ugyszintén 5434
uradalmakhoz szükséges libériákat olcsó árak mellett készít

Wertheim Jenő,
Englis House uri szabóság
Arad, Boros Beni-tér 6.

Csillárok,
Villamos felszerelések
legolcsóbban

Diamant-nál
Atzél Péter-utca 2. (az udvarban)

Biztosítom,
hogy nem bánja meg

ha finom 14 karátos arany ékszert, zseb és modern hárfa ütő inga-órát akar venni, vagy javíttatni,

ha felkeresi

ZINNER
VILMOS 8102

műorás és ékszerész Üzletét
Forray-u. Szabadság-téri sarok-épületben.

Ősz haj nincs
Minden haj megkapja eredeti szí-
nét, ha azt naponta egyszer
HAIRREGENERATORRAL
megnedvesítjük.
Nagy üveg ára 2 korona.

Főraktár:
Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.
8 üveget ingyen láda és csomagolással bérmentve küld. 1524

14343 - 1911. a. h. szám.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy az 1911-12. évre elkészített feje-
veradó kivétési lajstrom f. évi november hó 4-től a város adóhivatalnál 8 napi közszemlére van kitéve

Erről az adóköteleseket azzal értesítjük, hogy netáni felszólalásikat és pedig:

a) azon adózók, kik az illető kivétési lajstromban tárgyalt adó-nemmel már a múlt évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napját.

b) azon adózók, kik a kivétési lajstromban megállapított adóval a kivétel évében első ízben rovatnak meg, adótartozásukat az adókönyvcskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi adóhivatalnál előterjeszhetik.

Arad, 1911. évi november hó 4.
A városi adóhivatal.

Csak 2 napig!
Szerdán és csütörtökön

Az
APOLLO
színházban

A VASUT

3 felvonásban, számos mozgófényképpel és 200 színes vetített képpel, az

illusztris szerzők jelenlétében

Előadások:
6 és fél 9 órakor.

Legyeket előre lehet váltani d. u. 4 órától az Apollo pénztáránál.

Aki rosszul érzi magát, igyék egy üveg eredeti **Kárpáti-féle epehajtót,** mely a legkiválóbb fájdalom-nélküli gyomorizisztó házi szer. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 4 fillér. 12 üveg franco K 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél
KÁRPATI JÁNOS
gyógyszertárban 4075
ARAD, BOROS BENI-TÉR.

Musgrave eredeti cserépkályhák a jelen legjobb és legolcsóbb
FÜTŐKÁLYHÁI.
Ingyenesen árjegyzék. 6725
Chr. Grams kályhagyár Bodenbach
Gyári raktár:
BERTA TESTVÉREK-NÉL
vasár- és szerszámület
ARAD, Andrassy-tér 3. szám.

Gartner Samu
kerékpár- és varrógép raktára
Weltzer János-utca 2. szám.
Telefon 751.
Új kerékpárok a legjutányosabb árakon. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 50 koronától feljebb. — Telefon 751.
Kerékpár és varrógép szakaszorú javító-műhely.

A VILÁG LEGJOBB TEAI.
UNITED KINGDOM
TEA COMPANY LONDON
Az angol király szállítói
Különlegesség:
„Kingdom Blend“
Az angol király five o'clock teája
Főraktár: Éles Ármán, „Atlantika“ kávé- és tea-behozatal, Nagy Farkas és kapható jobb fűszer- és csemegekereskedésekben. 5407
Awalesi hercegszállítói
Az „U. K.“ teák módfelett kiadósak és zamatosak.

KÖLTÖZKÖDŐK FIGYELMÉBE. LOVAS KÁROLY
Arad, Mihály-utca 86/B.
Ajánlom parkettás lakás, ablak és szőnyeg tisztítási vállalatomat, egyben felhívom a t. közönség b. figyelmét, legújabb módszerrel berendezett **peloska** irtásom a, jótállás mellett, ugyszintén tűzifa-felhordást elvállalok naponta a kamrából lakásokba.
TELEFON 789. 4437 TELEFON 789.

Költözőknek figyelmeztetés!
 Villamos világítási berendezésekkel
cellákkal
 együtt kedvező árszállítási feltételek
 mellett szerezhetők meg.
KOCH DANIEL
 Villamosos- és telefonberendezési vállalat
 Arad, Deák Ferencz-u. 42.

Virág Kálmán

építőmester

Elvállalja magán- és bérmunkák,
 valamint nyaralók stíluszerű ter-
 vezését, művezetését, felépí-
 tését és leszámolását. Ugy-
 szintén gazdasági épületek,
 silos és mindennemű beton és
 vasbeton munkák szakszerű
 elkészítését iroda és gyár-
 telep.

3921 **ARAD,**
 Erzsébet-körút 59. sz.
 Telefon szám 65.

Tyükszeméltől

mindenki megszabadul a
 Hajós-féle Anagallin hasz-
 nálata által, nem piszkít,
 nem ragadós, kezelése igen
 egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.**

Szab és kézizzadáás

azonnal és teljesen
 elmúlik ha az izzadó
 részeket „**Peppi**”-
 val ecseteljük. A
 mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen
 szagtalanítja. -- Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon
 és teljesen „**Phenolsav**”-val
 eszközölhető. A butorokat nem rontja,
 a poloskának még a petéit is
 kiirtja. Szaga nem kellemetlen és kezelése rendkívül
 egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „**MILLOGEN**” Egy
 pár perc alatt bármely ha-
 jat vagy bajszot a legszebb
 alvörös fekete színre lehet
 festeni anélkül, hogy a színt le kellene mosni. Ára
 421 **korona.**

Kitűnő amerikai

gummi

a „**NITER**” 6 darab egy
 eredeti fémdobozban **2**
korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli kereskedő:

Hajós Árpád

gyógyeszköztárolás **ARAD,**
 Andrássy-tér 22. sz.
 a Magyarhírvételek szolgálatában

Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.
 Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték
 szerelő hűdógos. Készítmo-
 dern butor vereteket. Fém-
 csiszolás, galvanizálás.
 (Nikkelezés, vörös és sár-
 ga rézezés, horgonyozás,
 ónozás, aranyozás, ezüsts-
 títés.) 8841

Galvanoplasztikai munkák

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.
 (Mátróvíz kőfaragó telepen.)

Készít művészi kivitelű fi-
 gurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és
 fénykép után, síremlékeket,
 mindennemű iparművészeti tár-
 gyakat, modern épületek, díszítő
 szobrászmunkákat, terrakotta, kő,
 gipsz, cement, stb. anyagokból
 és azok javítását elvállalja a
 legelőször érte. 4407

Női felöltők

Orizai választék legújabb őszi és téli újdonságokban.

Legújabb angol felöltők,
 divatkabátok,
 plüsch kabátok,
 női bundák,
 costümök,
 leány- és gyermek felöltők,

gyermek ruhák,
 kész aljak,
 jupponok,
 divat bluzok,
 gyászruhák, gyászbluzok,
 jutányos szabott árak.

4147

Radó Gyula

új divatruháza Arad, Andrássy-tér. (Weitzer-u. sarok.) Telefon 238.